RADA GMINY
BYTOŃ

UCHWAŁA NR XXXIX/248/21

RADY GMINY BYTOŃ

z dnia 9 listopada 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030

Na podstawie art. 10f ust. 4, art. 18 ust. 4 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) i art. 19 ust. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1057) Rada Gminy Bytoń uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bytoń.

§ 3. Uchyla się Uchwałę Nr XXIX/210/2017 Rady Gminy Bytoń z dnia 11 października 2017 r. w sprawie przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2015-2020.

§ 4.1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2022 roku.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Bytoń.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Kazimierz Świątczak

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, wprowadziła szereg zmian integrujących wymiar społeczno-gospodarczy i przestrzenny w dokumentach strategicznych, również na poziomie lokalnym. Obowiązujący dokument do roku 2020 –Strategia Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2015-2020, przyjęty przez Rady Gminy Bytoń uchwałą Nr XXIX/210/2017 z dnia 11 października 2017 r. w sprawie przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2015-2020, z uwagi na horyzont czasowy oraz wprowadzone zmiany w związku z ww. ustawą, zdeterminowały konieczność rozpoczęcia prac nad opracowaniem nowego projektu Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas badania ankietowego przeprowadzonego w dniach od 6października 2020 roku do 22 marca 2021 roku. Przeprowadzono również spotkanie z Zespołem Strategicznym, podczas którego zdefiniowano obszary problemowe, wskazano mocne strony Gminy oraz szanse na jej rozwój. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, z których wynikają cele strategiczne. Te z kolei zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Biorąc pod uwagę powyższe etapy oraz uwzględniając art. 10e ust. 2-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przygotowano projekt Strategii.

W dniach od 16czerwca 2021 r. do 21 lipca 2021 roku, zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zostały przeprowadzone konsultacje społeczne nad projektem Strategii. W ramach konsultacji społecznych, w dniu 28 czerwca 2021 roku o godzinie 13:00 odbyły się warsztaty z mieszkańcami Gminy Bytoń (spotkanie wiejskie). Podczas prezentacji przedstawiono etapy prac nad strategią, strukturę strategii, wyniki badań ankietowych, misję, wizję oraz cele i działania strategiczne zaplanowane w Gminie Bytoń na lata 2021-2030. Na spotkaniu żadna osoba nie zgłosiła uwag dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030. Na tej podstawie zostało przygotowane sprawozdania z przebiegu i wyników Konsultacji, zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, które zostało zamieszczone na stronie internetowej Urzędu.Następnie zgodnie z art. 10f ust. 2

ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym projekt Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 został przedłożony Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zgodnie z uchwałą Nr 38/1612/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 września 2021 r. w sprawie opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia w projekcie Strategii rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wydał pozytywną opinię dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030.

Strategia Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 stanowi podstawę do zrównoważonego i harmonijnego zarządzania przyszłością gminy w perspektywie do roku 2030. Stanowi wizję rozwoju i scenariusz działań uwzględniający wszystkie aspekty życia gminy i wyznacza kierunki dla procesów i programów realizowanych w Gminie Bytoń w kolejnych latach.

W związku z tym zasadne jest przyjęcie w/w dokumentu.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Kazimierz Świątczak

RADA GMINY
BYTOŃ

Załącznik do Uchwały Nr XXXIX/**248**/21
Rady Gminy Bytoń z dnia 9 listopada 2021 r.

STRATEGIA ROZWOJU
GMINY BYTOŃ
NA LATA 2021-2030

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Kazimierz Świątczak

Opracowanie:

Urząd Gminy Bytoń

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe referatów Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2019 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE **4**

STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY BYTOŃ **7**

1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej 8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej 10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej 12
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych 13
   - *4.1. Ocena sytuacji Gminy* *13*
   - *4.2. Pożądane priorytety rozwojowe* *14*
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej 16

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY BYTOŃ **18**

1. Misja i wizja 19
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia 20
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Bytoń oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej 28
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań 30
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych 35
6. Ramy finansowe i źródła finansowania 37

ZAŁĄCZNIKI **38**

ZAŁĄCZNIK 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY BYTOŃ 39

Załącznik 2: Wzór ankiety 63

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna 68

WPROWADZENIE

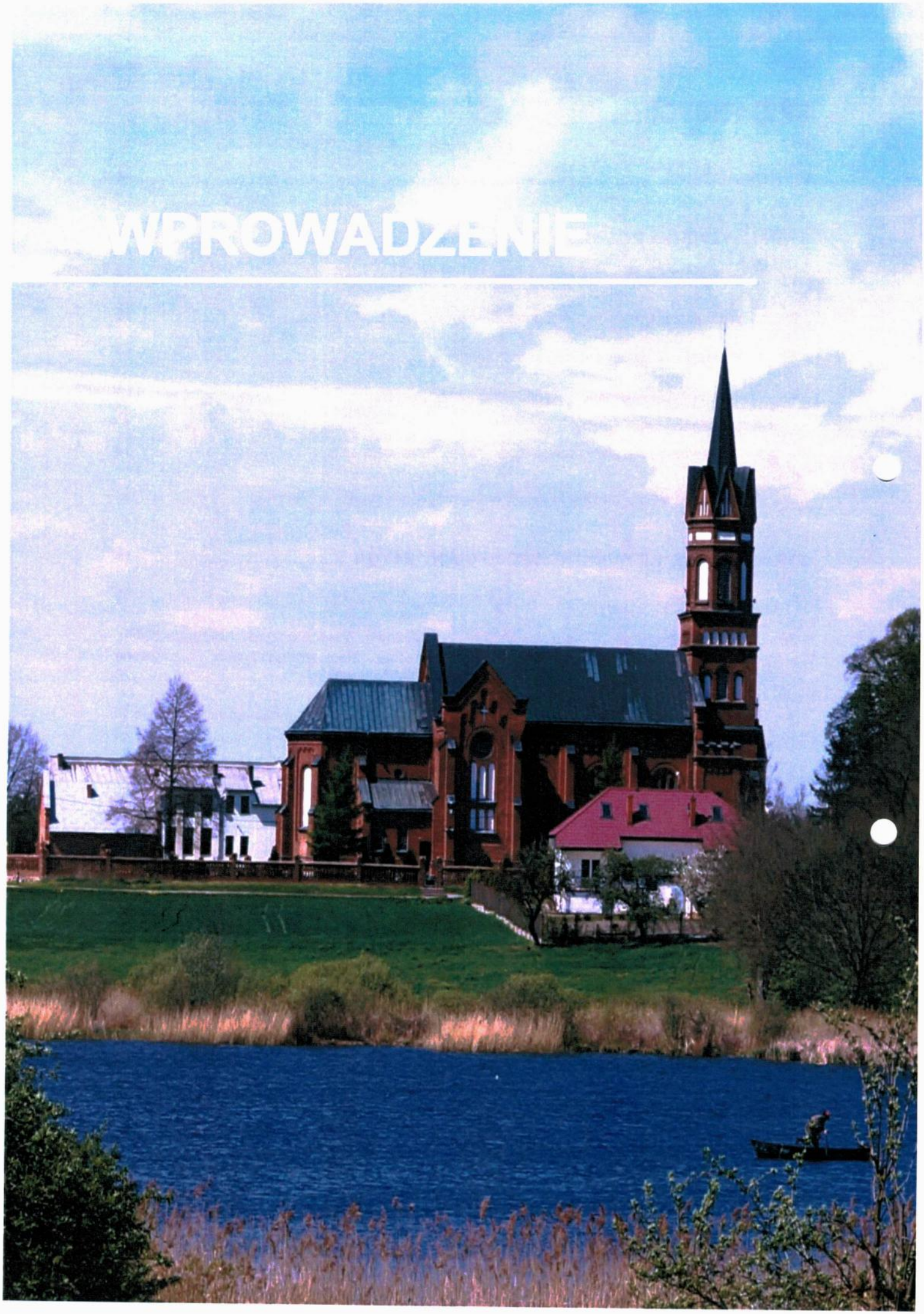

Strategia Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Bytoń, a także spójny z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej, nieaktualnej Strategii Rozwoju Gminy Bytoń obowiązującej do 2020 roku. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Ważnym źródłem informacji byli **członkowie Zespołu Strategicznego**, w skład, którego wchodzili reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych i społeczności lokalnej:

- Artur Ruciński – Wójt Gminy Bytoń, Przewodniczący Zespołu,
- Paweł Betkier – Sekretarz Gminy Bytoń, Zastępca Przewodniczącego Zespołu,
- Łukasz Estkowski – Podinspektor d/s inwestycji, dróg i zamówień publicznych, członek Zespołu,
- Monika Świrska-Walasińska – Podinspektor ds. funduszy europejskich oraz rozwoju Gminy Bytoń, członek Zespołu,
- Arkadiusz Gołębiewski – Inspektor, Urząd Gminy w Bytoniu, członek Zespołu,
- Piotr Kostecki – Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Morzycach i w Witowie, członek Zespołu,
- Ewelina Lewandowska – Kierownik GOPS w Bytoniu, członek Zespołu,
- Renata Szymborska – Dyrektor WCK i BP w Bytoniu, członek Zespołu,
- Zygmunt Sosnowski – Prezes Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Bytoń, członek Zespołu,
- Radni Rady Gminy w Bytoniu.

Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego
- Klaudia Świrska – Młodszy Specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego

Prace nad Strategią rozpoczęto w lipcu 2020 roku, kiedy to Wójt Gminy Bytoń podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas wywiadu z przedstawicielami Gminy oraz badania ankietowego przeprowadzonego w dniach od 6 października 2020 roku do 22 marca 2021 roku.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 został przygotowany zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzenia badań ankietowych i wywiadu pogłębionego. Następnie projekt dokumentu poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378).

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030:

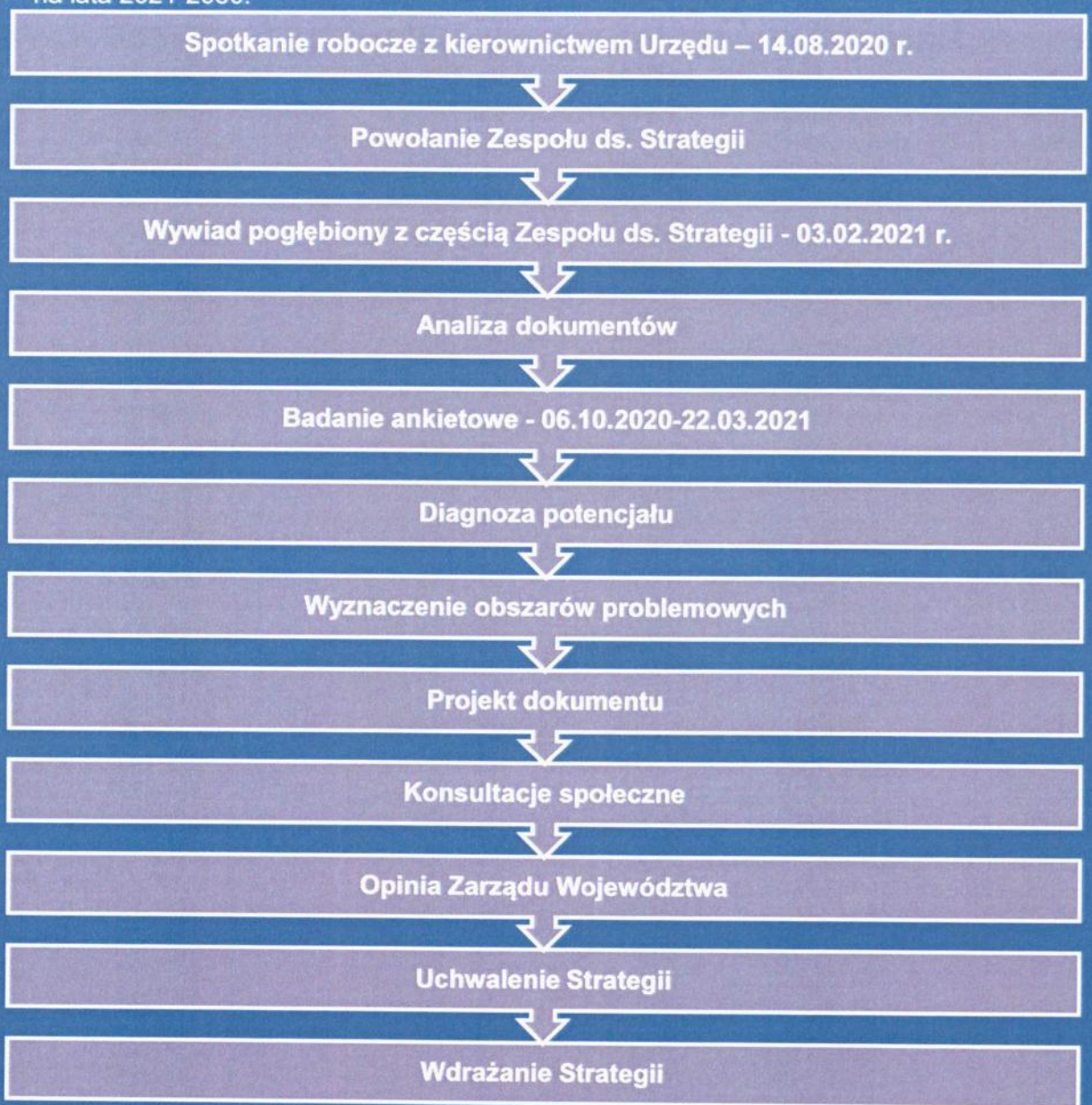

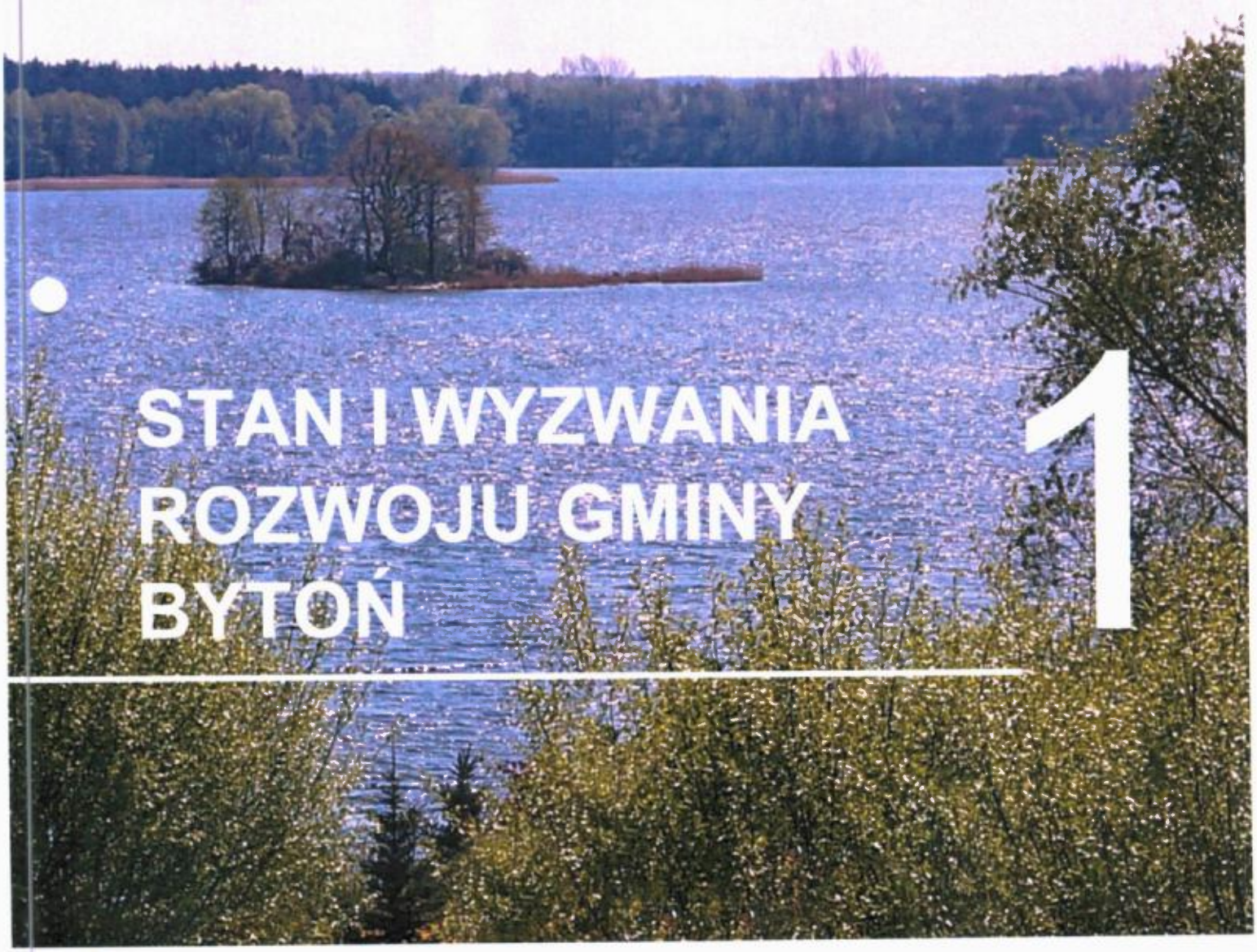

1 STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY BYTOŃ

1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Z diagnozy sytuacji społecznej Gminy Bytoń wynika, że w ostatnim okresie obserwowane są niekorzystne trendy demograficzne. Od 2010 roku zauważalny jest spadek liczby ludności, na który ma wpływ przede wszystkim saldo migracji, ale także pogarszająca się struktura demograficzna, która powoduje spadek przyrostu naturalnego ze względu na starzenie się społeczeństwa. Dynamika spadku liczby ludności w latach 2015-2018 wynosiła 98,9%. W 2019 roku, według danych GUS, liczba ludności wyniosła 3 456 mieszkańców. Porównując wskaźniki demograficzne Gminy Bytoń na tle powiatu i województwa można wnioskować, że wskaźnik przyrostu naturalnego jest porównywalny do wymienionych jednostek. Z kolei saldo migracji w roku 2019 w Gminie Bytoń było prawie 1,5-razy mniejsze w porównaniu do powiatu.

Rysunek 1. Zmiany liczby ludności w Gminie Bytoń w latach 2010-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Bytoń obserwuje się również znaczne starzenie się społeczeństwa. W 2019 roku wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego był na poziomie 28,9%. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na niższym poziomie niż liczba osób w wieku senioralnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja.

Zmieniająca się sytuacja demograficzna skutkuje zmianą popytu na usługi publiczne: oświatę i wychowanie, opiekę nad osobami starszymi, usługi komunalne, kulturę i sport. W związku z różnicą liczby mieszkańców wymieniających się na rynku pracy (20-24 i 60-64) konieczne jest także przewidzenie i uwzględnienie w planach rozwojowych Gminy zmieniającej się podaży potencjałów w zakresie aktywności społecznej, rynku pracy i przedsiębiorczości oraz wpływów z podatków.

W wyniku zdiagnozowanej sytuacji demograficznej, Gmina Bytoń w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 została zakwalifikowana m.in. do obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją oraz do obszaru negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej o identyfikacji w zakresie niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz ponadprzeciętnym natężeniem starzenia się społeczeństwa.

Władze Gminy dostrzegają konieczność podjęcia działań na rzecz świadomej polityki demograficznej, zwłaszcza przeciwdziałaniu negatywnym tendencjom migracyjnym poprzez działania w zakresie polityki

społecznej i podniesienia jakości usług społecznych, które przełożą się na podniesienie jakości życia rodzin na terenie Gminy.

Czynnikami mającymi wpływ na ocenę poziomu jakości życia na terenie Gminy Bytoń jest dostępność oraz jakość usług dla mieszkańców.

Gmina Bytoń jest organem prowadzącym dla Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Morzycach i w Witowie. W skład zespołu wchodzi: Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej oraz Przedszkole Publiczne w Morzycach. Zespół Szkolno-Przedszkolny składa się z dwóch budynków szkolnych, dwóch sali gimnastycznych oraz boisk wielofunkcyjnych i szkolnych. W skład Przedszkola w Morzycach wchodzi 1 oddział zerowy oraz 2 oddziały przedszkolne. Gmina Bytoń na swoim terytorium nie posiada żłobka, działa natomiast Klub Dziecięcy „Nasz Maluszek". Poziom upowszechniania edukacji przedszkolnej na terenie Gminy jest stosunkowo niski (najniższy wśród gmin powiatu radziejowskiego), choć obserwowalny jest jego systematyczny wzrost. W 2019 roku wskaźnik wynosił 40%.

Średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów w egzaminach państwowych w szkole w Gminie Bytoń w porównaniu do średnich wyników z powiatu są na wyższym poziomie. Wyniki z języka polskiego i języka angielskiego były wyższe w odniesieniu do średniej powiatowej, zaś z matematyki uczniowie osiągnęli niższy wynik.

W latach 2015-2019 wystąpił stały wzrost wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie od 3,7 mln w 2015 roku do 4,4 mln w 2019 roku. Prawie całkowitą kwotę wydatków stanowiły wydatki bieżące, wśród których zdecydowana większość przeznaczana była na wynagrodzenia i pochodne, co oznacza, że Gmina nie realizowała znacznych inwestycji w tym dziale.

Bardzo istotne, z perspektywy możliwości rozwojowych oświaty w Gminie, zarówno w wymiarze infrastruktury, jak i poziomu kształcenia, jest poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wyraźny jest spadek poziomu pokrycia wydatków subwencją oświatową, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2015 roku wskaźnik ten wynosił 72%, w 2016 – 75%, a w 2019 roku obniżył się do poziomu 62%. W 2019 roku Gmina Bytoń dołożyła do wydatków na oświatę blisko 1,6 mln zł.

Działania związane z kulturą, sportem i rekreacją, skoncentrowane wokół Wiejskiego Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej. WCK angażuje się w prowadzenie szkoleń i warsztatów oraz współpracuje z innymi ośrodkami kultury, organizacjami oraz stowarzyszeniami. Gromadzeniem, opracowywaniem, konserwacją i udostępnianiem zbiorów bibliotecznych zajmuje się Biblioteka Publiczna. Gmina zajmuje się również organizacją wydarzeń kulturalnych, takich jak Wieś na weekend, Gminny Pejzaż Kulturalny oraz turniej piłki siatkowej kobiet. Baza sportowo-rekreacyjna na terenie Gminy jest stopniowo rozbudowywana. W jej skład wchodzi m.in.: boisko wielofunkcyjne, boiska do piłki plażowej, boiska do piłki nożnej oraz sale gimnastyczne. W planach Gminy jest również budowa Boiska Lekkoatletycznego w Witowie.

Na terenie Gminy działa wiele organizacji społecznych, które biorą aktywny udział w życiu kulturalnym i sportowym, ale także wpływają na pozytywny wizerunek Gminy Bytoń. Trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej czuwają nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym. OSP Bytoń ujęta jest w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Mieszkańcy Gminy Bytoń w zakresie podstawowej ochrony zdrowia mogą korzystać z usług świadczonych przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnię Lekarską „NOV-MED". Na terenie Gminy znajdują się dwa punkty apteczne. Stale zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. W związku z sytuacją demograficzną Gmina dostrzega również konieczność opracowania systemowych rozwiązań wsparcia seniorów, poprzez umożliwienie im korzystania z dodatkowej oferty aktywizującej społeczność, w tym z zajęć kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i usług opiekuńczych.

Świadczeniem pomocy społecznej osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej działający na terenie Gminy Bytoń. Z ramienia GOPS na terenie Gminy działa 3 asystentów rodziny.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na tle średnich wyników dla województwa i powiatu, Gmina Bytoń charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju przedsiębiorczości. Analiza wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców (dane za okres 2015-2019) pokazuje stopniowy wzrost, jednak w 2019 roku wynosił on 74 podmiotów na 1 tys. mieszkańców i był on o 12 niższy od średniej dla powiatu radziejowskiego i o 24 niższy od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego. Według danych opublikowanych przez GUS na terenie Gminy Bytoń (na koniec 2019 roku) w bazie REGON zarejestrowanych było 255 podmiotów gospodarczych. Stanowiło to 7,3% wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu radziejowskiego. Na terenie Gminy Bytoń w ciągu ostatnich pięciu lat stale zmniejszała się liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W 2015 roku było to 274 osób, natomiast w roku 2019 – 184 osób.

Stan infrastruktury drogowej wymaga remontu i modernizacji. Gminne drogi publiczne mają długość 159 km, przy czym 95 km stanowiły drogi nieutwardzone. Przez teren Gminy przebiegają drogi powiatowe, droga wojewódzka nr 267 oraz na północ od Gminy przebiega droga krajowa nr 62 łącząca Włocławek z Inowrocławiem. Ponadto w odległości 30 km od granicy Gminy znajduje się autostrada A1, a 60 km – autostrada A2.

Stopień rozwoju infrastruktury podstawowej jest porównywalny do średnich dla powiatu radziejowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Stopień zwodociągowania Gminy w 2018 roku wynosił 99,9%, jednak znaczna cześć sieci wymaga modernizacji. Zaledwie 31% mieszkańców posiadało dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej. Na terenie Gminy w miejscowości Morzyce znajduje się oczyszczalnia ścieków, do której podłączona jest sieć kanalizacyjna z sołectw Bytoń, Nowy Dwór, Morzyce, Witowo Nowe, Witowo Kolonia, Pścinno, Brylewo, Stróżewo, Faliszewo.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu Gminy zajmuje się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Saniko" z siedzibą we Włocławku. Odpady zbierane są u źródła w sposób selektywny, ponadto istnieje możliwość samodzielnego przewiezienia odpadów do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wandynowo, który prowadzony jest wspólnie z Gmina Topólką. Poziom segregacji odpadów corocznie się zwiększa.

W latach 2015-2019 dochody Gminy Bytoń corocznie się zwiększały z poziomu 11,2 mln zł w 2015 roku do 18,9 mln zł w 2019 roku. Największy wzrost nastąpił w 2016 roku na skutek znacznego wzrostu dotacji na cele bieżące. Dochody zwiększyły się o 4 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2019 r. dochód na 1 mieszkańca w Gminie Bytoń wyniósł 5 457,09 zł (średnia dla powiatu radziejowskiego to 5 024,39 zł).

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu udziału podatku PIT, generujące w analizowanym okresie średnio 1,2 mln zł rocznie, następnie podatek od nieruchomości – 0,75 mln zł i podatek rolny – 0,6 mln zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 2,8 tys. zł rocznie, co oznacza, że działalność przedsiębiorstw na terenie Gminy jest niewielka. Potencjał finansowy Gminy w zakresie podatku od nieruchomości, podatku rolnego oraz podatku od środków transportowych jest wyższy od rzeczywiście osiąganych wpływów z tego tytułu. Wynika to z tego, że Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2015-2019 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wynosiła 1,4 mln zł (średnio 281 tys. zł rocznie), z tytułu podatku rolnego 447 tys. zł (średnio 89 tys. zł rocznie), z tytułu podatku od środków transportowych 235 tys. zł (średnio 47 tys. zł rocznie).

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2015 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 10,1 mln zł i w 2019 roku wzrosły do 15,5 mln zł, a wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących: w latach 2015-2019 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej corocznie wzrastał z poziomu 0,92 mln zł w 2015 roku do poziomu 1,6 mln zł w 2017 roku. W 2018 roku nadwyżka operacyjna nieco spadła do poziomu 1,2 mln zł, jednak w roku 2019 wystąpił wzrost i wynosiła ona 1,9 mln zł.

Kształtowanie się budżetu Gminy w ubiegłych latach przekłada się również na jej przyszły potencjał inwestycyjny oraz zdolność do obsługi nowych zobowiązań. Zgodnie z uchwałą nr XXVI/175/20 Rady Gminy Bytoń z dnia 22 września 2020 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bytoń na lata 2021-2033 kształt wskaźnika obsługi zadłużenia pozwala na przyszłą obsługę dodatkowych zobowiązań.

Rysunek 2. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Bytoń na lata 2021-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXVI/175/20 Rady Gminy Bytoń z dnia 22 września 2020 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bytoń na lata 2020-2033.

Na podstawie powyższej uchwały, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2021-2030 wyniesie około 19,9 mln zł.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Bytoń leży w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego w powiecie radziejowskim. Okoliczne Gminy to: Radziejów, Piotrków Kujawski, Topólka oraz Osięciny. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 73 km^2 i składa się na nią 17 sołectw, wśród których dominujące znaczenie mają miejscowości Bytoń i Witowo.

Gmina charakteryzuje się niekorzystnym położeniem komunikacyjnym. Przez jej teren przebiega droga wojewódzka nr 267. Przy północnej granicy Gminy przebiega droga krajowa nr 62 prowadząca m.in. do Inowrocławia oraz Włocławka, które są najbliższymi większymi miastami oddalonymi od Gminy. Odległość do autostrady A1 wynosi ok. 30 km. Na terenie Gminy Bytoń nie ma stacji kolejowej ani transportu publicznego.

Gmina Bytoń posiada charakter rolniczy - 80% jej powierzchni stanowią użytki rolne. Najistotniejszym elementem przyrodniczo-krajobrazowym jest ciągnąca się na południu Gminy linia brzegowa Jeziora Głuszyńskiego, które jest największym zbiornikiem wodnym Pojezierza Kujawskiego. Administracyjnie przynależy do trzech gmin tj. Topólka, Bytoń i Piotrków Kujawski. Jego powierzchnia wynosi 625 ha. Stanowi ono wysoki potencjał do rozwoju turystyki w Gminie.

Na terenie Gminy występują 2 rodzaje form ochrony przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Głuszyńskie i pomniki przyrody. Największą formą ochrony przyrody w Gminie jest ciągnący się w jej południowej części Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Głuszyńskie. Ponadto w zespole parkowo-dworskim w Świeszu zlokalizowane są 4 pomniki przyrody (3 lipy drobnolistne oraz dąb szypułkowy).

Na terenie Gminy dziedzictwo kulturowe stanowią zabytki wpisane do rejestru oraz objęte opieką konserwatorską. Wśród najważniejszych z nich wyróżnia się:

- Zabytkowy Dworek w Niegibalicach,
- Grodzisko średniowieczne z X w. w Morzycach,
- Zespół parkowo-dworski w Świeszu,
- Kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Apostoła w Witowie,
- Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Witowie.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym gminy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dla Gminy Bytoń Studium przyjęte zostało uchwałą nr VI/29/00 Rady Gminy Bytoń z dnia 12 marca 1999 roku. Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy obowiązuje plan zagospodarowania przestrzennego nad Jeziorem Głuszyńskim zatwierdzony Uchwałą nr XXXIX/163/98 Rady Gminy Bytoń z dnia 20 maja 1998 roku w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytoń.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Brak planów miejscowych, a tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy może jednak utrudniać racjonalną politykę przestrzenną władzom samorządowym, ponieważ rodzi to możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnych z ładem przestrzennym. W 2018 roku w Gminie Bytoń wydano 43 decyzje o warunkach zabudowy.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Bytoń przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach od 6 października 2020 roku do 22 marca 2021 roku.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 39 ankiet, z których największą część respondentów stanowiły kobiety (59%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 36-45 lat (38,5%) oraz w przedziale 46-55 lat (25,6%), a 79.5% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Bytoń w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 3,57), z kolei najgorzej gospodarkę (średnia ocena wynosiła 2,77). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,6 do 3,27. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 3,13 (nieco powyżej średniej).

Rysunek 3. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

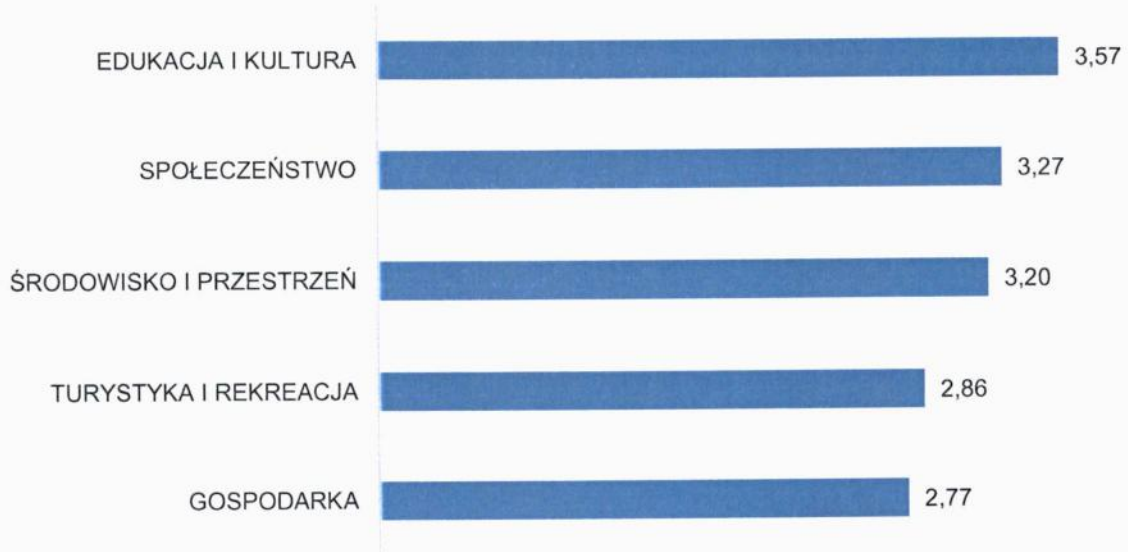

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w poszczególnych obszarach. Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został system ścieżek rowerowych (1,31) oraz dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,89). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie świadomości ekologicznej mieszkańców, połączeń komunikacyjnych z innymi gminami i miastami, funkcjonowania transportu zbiorowego, działalność świetlic wiejskich, możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy, działań promocyjnych Gminy, mających na celu pozyskiwanie potencjalnych turystów oraz ofertę spędzania czasu wolnego na terenie Gminy dla młodzieży. Powyższe elementy uzyskały średnią ocenę poniżej 2,5, co oznacza, że mieszkańcy mają w stosunku do nich złą i bardzo złą opinię

Tabela 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Społeczeństwo	Jakość opieki w Klubie Dziecięcym	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie	Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami
Środowisko i przestrzeń	Jakość powietrza w Gminie	Świadomość ekologiczna mieszkańców
Infrastruktura techniczna	Jakość sieci wodociągowej	Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych
Turystyka i rekreacja	Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	System ścieżek rowerowych
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji przedszkolnej	Działalność świetlic wiejskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobył dostęp do edukacji przedszkolnej i w szkołach podstawowych, jakość opieki w Klubie Dziecięcym, jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy, organizacja dowozu dzieci do szkół, działalność domu kultury i biblioteki, jakość edukacji w szkołach podstawowych, bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy, dostęp do Klubu Dziecięcego, jakość edukacji przedszkolnej, poziom zadowolenia z usług świadczonych przez Urząd Gminy, wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych, ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów, wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (DPS, Klub Seniora), jakość powietrza, estetykę obiektów publicznych w Gminie, wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach, dostęp do obiektów kulturalnych, walory środowiska przyrodniczego oraz jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (powyższe obszary zdobyły ocenę powyżej 3,5).

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła rozbudowa ścieżek rowerowych (9,29%), poprawa infrastruktury drogowej (8,45%), rozwój infrastruktury sportowej (6,19%), promocja Gminy (5,91%) oraz poprawa dostępu do usług medycznych (5,63%). Najmniej priorytetowa według mieszkańców jest poprawa bezpieczeństwa publicznego, podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych, zwiększenie dostępności przedszkoli oraz aktywizacja osób starszych.

Ostatnim pytaniem zadanym w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Wskazuje ono również na pożądane priorytety rozwoju według mieszkańców Gminy. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na turystykę, budynek Urzędu Gminy, ścieżki rowerowe oraz na Jezioro Głuszyńskie.

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców wskazują, że kluczowe dla rozwoju i wymagające interwencji obszary to:

1) infrastruktura techniczna,
2) turystyka i ochrona środowiska,
3) usługi społeczne i oferta spędzania czasu wolnego.

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w Gminie jest rozwój infrastruktury technicznej, w tym dróg, ścieżek pieszo-rowerowych, a także poprawa jakości ochrony środowiska, m.in. rozwój alternatywnych źródeł energii. Zarówno infrastruktura techniczna, jak i wyższa jakość środowiska będą stanowić podstawę rozwoju usług społecznych, turystyki oraz oferty spędzania czasu wolnego.

Rysunek 4. Główne priorytety rozwoju Gminy Bytoń według ankietowanych

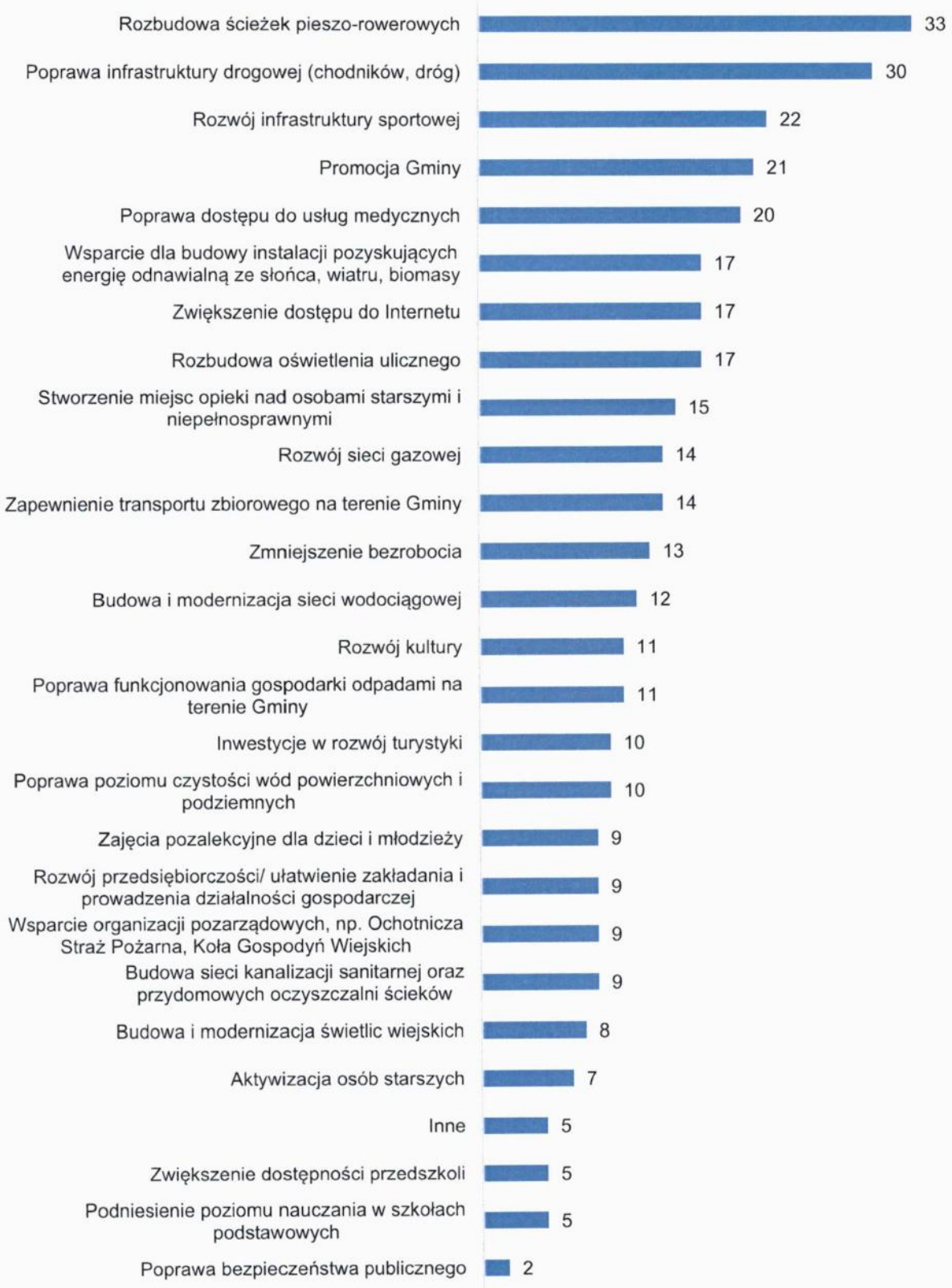

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

1) wnioski z opisu charakterystyki Gminy;
2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych od 6 października 2020 do 22 marca 2021 roku;
4) wywiadu pogłębionego, które odbyło się w dniu 3 lutego 2021.

Analizę SWOT dla Gminy Bytoń przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• bliska odległość do autostrady A1 • wysoki stopień zwodociągowania Gminy • PSZOK na terenie Gminy • zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych • rosnąca liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON • spadająca liczba beneficjentów pomocy społecznej • funkcjonowanie organu pomocy społecznej, tj. GOPS • prężnie działające instytucje kulturalne: Wiejskie Centrum Kultury, Biblioteka • duża aktywność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych • wysoka dostępność opieki przedszkolnej • korzystne warunki naturalne do dalszego rozwoju rolnictwa • atrakcyjne położenie geograficzne Gminy (Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Głuszyńskie)	• niekorzystne położenie komunikacyjne (w oddaleniu od większych miast) • brak transportu zbiorowego na terenie Gminy • niska jakość dróg, konieczny remont i rozbudowa • brak linii kolejowej • mała ilość ścieżek rowerowych • brak infrastruktury sprzyjającej turystyce (przystań, szlaki wodne, rowerowe, agroturystyka) • brak terenów inwestycyjnych • brak sieci gazowej • niski stan techniczny sieci wodociągowej • niski stopień skanalizowania Gminy • wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi • ujemne saldo migracji • malejący udział osób w wieku kreatywnym w ogóle społeczeństwa • utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów • słaby system promocji Gminy

SZANSE	ZAGROŻENIA
• wprowadzanie rolnictwa ekologicznego • dofinansowania zewnętrzne wspierające rozwój OZE (program „Czyste powietrze") i wymianę pieców • zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii • rozwój e-usług i e-administracji • wsparcie rozwoju obszarów wiejskich w nowej perspektywie finansowej UE	• zmniejszająca się liczba ludności w Gminie • starzejące się społeczeństwo • odpływ osób młodych do większych miast • wysokie koszty i długa procedura opracowania studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • rozdrobniony podział własnościowy terenów wokół jeziora Głuszyńskiego • zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową • kryzys finansowy związany z epidemią COVID-19 • zmiany klimatyczna

2 STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY BYTOŃ

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jego mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem?

Z kolei wizja to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Gminę Bytoń w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów. Ze względu na długoterminowe planowanie rozwoju Gminy zdecydowano na kontynuację misji i wizji przyjętej w poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Bytoń.

Uwzględniając przyjęte założenia misja Gminy Bytoń brzmi:

Efektywne zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy, zapewniające godne warunki bytowe, rozwój społeczeństwa oraz poczucie stabilizacji w przyszłości.

Z kolei wizja Gminy Bytoń to:

Gmina Bytoń – gmina przyjazna dla mieszkańców, turystów i inwestorów, zapewniająca wysoki standard życia z poszanowaniem walorów środowiska przyrodniczego.

Najważniejszą wartością dla rozwoju Gminy Bytoń jest efektywne zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Cel ten będzie osiągnięty poprzez zapewnienie mieszkańcom godnych warunków bytowych, rozwój społeczeństwa oraz poczucie stabilizacji w przyszłości wraz z uwzględnieniem potrzeb turystów i inwestorów. Gmina będzie miejscem przyjaznym i bezpiecznym dla wszystkich grup społecznych. Ważnym elementem rozwoju Gminy Bytoń jest również środowisko przyrodnicze wraz z jego walorami turystyczno-krajobrazowymi. Z tego względu Gmina będzie dążyć do poprawy stanu środowiska oraz wdrażać rozwiązania proekologiczne.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Bytoń, jego sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

CEL I: **Rozwój gospodarczy Gminy Bytoń oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju.**

CEL II: **Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia.**

CEL III: **Wysoka jakość usług społecznych uwzględniająca potrzeby wszystkich mieszkańców.**

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE:		
CEL I: Rozwój gospodarczy Gminy Bytoń oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju.	**CEL II: Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia.**	**CEL III: Wysoka jakość usług społecznych uwzględniająca potrzeby wszystkich mieszkańców.**
CELE OPERACYJNE:		
1.1. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy	**2.1.** Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania poprzez rozwój infrastruktury drogowej	**3.1.** Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej
1.2. Wspieranie rozwoju rolnictwa i agroturystyki	**2.2.** Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych	**3.2.** Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego
1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	**2.3.** Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	**3.3.** Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu

Cele strategiczne Gminy Bytoń odwzorowują obszary rozwojowe w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY I: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY BYTOŃ OPARTY NA ZASADACH ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.

1.1. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy
1.2. Wspieranie rozwoju rolnictwa i agroturystyki
1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna

Na jakość życia mieszkańców Gminy ma wpływ między innymi jakość przestrzeni publicznej oraz stan gospodarki i sytuacja na rynku pracy. Ład przestrzenny stanowi niezbędny element zrównoważonego rozwoju, uwzględnia bowiem w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz estetyczne. Cel strategiczny I zakłada zapewnienie atrakcyjnych warunków do rozwoju gospodarczego, w tym poprzez wsparcie sektora rolniczego oraz świadomej i aktywnej polityki przestrzennej.

Charakter Gminy wyznacza główny kierunek jej rozwoju. Ze względu na rolniczy typ Gminy Bytoń konieczna jest działalność wspomagająca ten sektor. Gmina może wspomóc rolników poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz przyznawanie dotacji. Gmina będzie wspierała rozwój okołorolniczych działalności gospodarczych, w tym agroturystyki, która poza zapewnieniem pracy części mieszkańcom, wpłynie również na rozwój turystyczny jednostki.

Gmina Bytoń poza wspieraniem sektora rolnego widzi potrzebę wpierania pozostałych sektorów gospodarczych. Wypracowanie systemu wsparcia dla firm, zabezpieczenie terenów pod działalność inwestycyjną czy rozwój współpracy publiczno-prywatnej, wpłynie pozytywnie na wzrost liczy przedsiębiorstw i spadek bezrobocia.

Zrównoważony rozwój Gminy musi być spójny z przemyślanym i systematycznym rozwojem przestrzennym. Powinien on wynikać z potrzeb mieszkańców i możliwości samorządu, przy uwzględnieniu dokumentów planistycznych wyższego rzędu. Polityka przestrzenna musi być nakierowana na zapewnienie terenów i wspieranie budownictwa mieszkaniowego, usługowego i przemysłowego, zagospodarowanie i rewitalizację wymagających tego części Gminy.

Powyższe cele operacyjne stanowić będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY BYTOŃ OPARTY NA ZASADACH ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.			
CEL OPERACYJNY	**KIERUNKI DZIAŁAŃ**	**OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ**	**WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ**
1.1. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy	• Wdrożenie programu ulg dla nowych przedsiębiorców; • Pozyskanie nowych terenów pod inwestycje i ich promocja; • Rozwój współpracy publiczno-prywatnej;	• zwiększenie liczby nowych przedsiębiorców, • opracowanie spójnego programu (systemu) ulg i zwolnień podatkowych dla przedsiębiorców i osób prowadzących własną działalność gospodarczą, • aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych), • spadek bezrobocia wśród mieszkańców, • zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy,	• liczba przedsiębiorców korzystających z ulg lub z terenów inwestycyjnych (szt.), • liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (szt.), • udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%),
1.2. Wspieranie rozwoju rolnictwa i agroturystyki	• Wparcie organizacji sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych m.in. poprzez budowę targowiska, promowanie lokalnych producentów i produktów; • Tworzenie nowych i rozwój istniejących gospodarstw agroturystycznych; • Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu;	• poprawa jakości życia osób zajmujących się działalnością rolniczą, • zwiększenie liczby miejsc noclegowych na terenie Gminy,	• liczba nowo zarejestrowanych podmiotów produkcji rolno-spożywczej (szt.), • liczba nowych gospodarstw agroturystycznych (szt.), • liczba podmiotów korzystających ze wsparcia Gminy w zakresie działań środowiskowych (szt.),
1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	• Przyjęcie nowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniającego potrzeby rozwojowe Gminy; • Bieżące monitorowanie stanu ładu przestrzennego w Gminie oraz sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; • Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji;	• zwiększenie funkcjonalności przestrzeni, • ochrona planistyczna najlepszych jakościowo gleb, umacnianie rolniczego charakteru terenów z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą, • poprawa estetyki i funkcjonalności reprezentatywnych obiektów gminnych poprzez ich rewitalizację,	• stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powierzchni Gminy (%), • liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.).

CEL STRATEGICZNY II: ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA.

2.1. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania poprzez rozwój infrastruktury drogowej
2.2. Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych
2.3. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna wpływa na obniżenie atrakcyjności danego obszaru oraz pogarsza jakość życia mieszkańców. Szczególny wpływ na rozwój Gminy ma układ komunikacyjny i powiązania drogowe z większymi miastami, a jakość i stan infrastruktury drogowej wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania. Modernizacji i rozbudowy wymagają drogi gminne, chodniki na kluczowych odcinkach dróg powiatowych i wojewódzkich, a także ścieżki pieszo-rowerowe. Na atrakcyjność Gminy ma wpływ także rozwinięta infrastruktura sieciowa (wodociągowo-kanalizacyjna) oddziałująca również na jakość środowiska przyrodniczego. Gmina posiada wysoki stopień zwodociągowania jednak. Cel II zakłada również wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców oraz tworzenie infrastruktury przyjaznej dla środowiska.

Powyższe cele operacyjne stanowić będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY II: ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA.			
CEL OPERACYJNY	**KIERUNKI DZIAŁAŃ**	**OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ**	**WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ**
2.1. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu za-mieszkania poprzez rozwój infrastruktury drogowej	• Budowa i modernizacja dróg gminnych; • Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in. poprzez poprawę infrastruktury przydrożnej (chodników, oświetlenia, poboczy, przejść dla pieszych, dostosowanie do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami); • Zwiększenie częstotliwości przeprowadzania przeglądów technicznych dróg; • Budowa sieci ścieżek rowerowych;	• poprawa jakości istniejących dróg gminnych, • zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy, • poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez rozbudowę oświetlenia i chodników przy kluczowych odcinkach dróg, • zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego,	• długość rozbudowanych dróg gminnych (km), • długość utwardzonych dróg (km), • długość wybudowanych chodników (km), • liczba nowych punktów oświetlenia przydrożnego (szt.), • liczba przeprowadzonych przeglądów technicznych dróg (szt.), • długość szlaków rowerowych na terenie Gminy (km),
2.2. Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych	• Wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców (m.in. dotacje na wymianę pieców, budowę instalacji fotowoltaicznych); • Tworzenie infrastruktury przyjaznej dla środowiska (m.in. termomodernizacja budynków użyteczności publicznej); • Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców m.in. poprzez organizację wydarzeń promujących ochronę środowiska; • Przeprowadzenie ewidencji źródeł ciepła w Gminie;	• zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem nowych mieszkańców i przedsiębiorców, • zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska, • poprawa jakości powietrza atmosferycznego, • zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej oraz ich promocja wśród mieszkańców, • poprawa ekologicznego wizerunku Gminy,	• liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia w zakresie inicjatyw proekologicznych (os.), • liczba usuniętych wysokoemisyjnych źródeł ciepła (szt.), • liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.), • liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (szt.),
2.3. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	• Budowa i rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej przy nowo powstających osiedlach; • Wymiana istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; • Pozyskiwanie wsparcia finansowego dla mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków; • Stała kontrola jakości przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych; • Modernizacja oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody;	• rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna, • usprawnienie procesu inwestycyjnego rozbudowy sieci kanalizacyjnej, • regularne kontrole jakości przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych,	• długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km), • kwota udzielonego wsparcia na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (zł), • liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.), • liczba przeprowadzonych kontroli jakości przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych (szt.),

CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH UWZGLĘDNIAJĄCA POTRZEBY WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW.

3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej
3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego
3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców są rozwinięte usługi społeczne, które będą dostosowane do wszystkich grup społecznych oraz zmieniających się potrzeb mieszkańców. W Gminie Bytoń, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i przewyższa już liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Poprawę jakości usług społecznych powinna również dostarczać infrastruktura społeczna i techniczna uwzględniająca potrzeby osób starszych, chorych i z niepełnosprawnością. Ważnym elementem do osiągnięcia celu jest również zwiększenie świadomości i aktywności mieszkańców w życiu Gminy. Działania te, powinny być zorientowane na odwrócenie negatywnych trendów społecznych i świadomą politykę demograficzną. Należą do nich m.in. rozwinięta oferta edukacyjna, opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym, a także nad dziećmi do lat 3. W zakresie oświaty należy nadal podnosić jakość infrastruktury, wykonując potrzebne remonty i modernizacje. Gmina dostrzega również konieczność zwiększenia dostępności do opieki medycznej oraz do programów profilaktycznych.

Cel strategiczny III zakłada również poszerzenie oferty oświatowej, kulturalnej i rekreacyjnej Gminy, co przełoży się na zwiększenie aktywności mieszkańców w życiu społecznym oraz zapewni możliwość rozwoju ich zainteresowań, a także aktywnego spędzania wolnego czasu.

Powyższe cele operacyjne stanowić będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH UWZGLĘDNIAJĄCA POTRZEBY WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW.			
CEL OPERACYJNY	**KIERUNKI DZIAŁAŃ**	**OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ**	**WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ**
3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej	• Zwiększenie liczby programów profilaktycznych; • Poprawa dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych m.in. organizowanie domowej rehabilitacji, dowozu do ośrodków zdrowia; • Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców; • Dostosowanie gminnych zasobów komunalnych do rozwoju mieszkań komunalnych i socjalnych; • Zwiększenie liczby miejsc i poszerzenie zakresu oferty w Klubie Seniora; • Stworzenie spójnej polityki senioralnej; • Rozbudowa infrastruktury szkolnej i sportowej przy szkołach; • Rozbudowa Przedszkola Publicznego w Morzycach • Poprawa wyposażenia szkół m.in. uzupełnienie ławek, szafek, sprzętu multimedialnego i pomocy dydaktycznych,	• zmniejszenie liczby zachorowań i zgonów z powodu problemów zdrowotnych dzięki wcześniejszemu wykryciu chorób w ramach badań profilaktycznych, • poprawa stanu zdrowia mieszkańców, • kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej oraz podnoszenie sprawności fizycznej mieszkańców, • stworzenie dobrych warunków do życia i zamieszkania dla rodzin z dziećmi, • poprawa warunków nauczania w szkołach podstawowych i przedszkolach,	• liczba zrealizowanych programów profilaktycznych (szt.), • liczba mieszkańców biorących udział w programach prozdrowotnych (szt.), • liczba utworzonych mieszkań socjalnych i komunalnych (szt.), • liczba osób korzystająca z Klubu Seniora (szt.), • liczba zakupionych urządzeń/sprzętów do wyposażenia szkół (szt.), • poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej (%),
3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego	• Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej; • Modernizacja Biblioteki Publicznej; • Rozwój ścieżek pieszo-rowerowych (dydaktyczno-przyrodniczych, historycznych); • Rozwój infrastruktury rekreacyjnej wzdłuż Jeziora Głuszyńskiego; • Budowa hali widowiskowo-sportowej w Morzycach; • Budowa boiska wielofunkcyjnego w Witowie; • Budowa boiska do piłki nożnej w Morzycach; • Budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych; • Kompleksowa modernizacja i wyposażenie świetlic wiejskich w Niegibalicach, Stróżewie, Czarnocicach, Ludwikowie, Morzycach, Świeszu, Nasiłowie, Bytoniu i Witowie.	• zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców, • poprawa stopnia integracji mieszkańców, • zwiększenie świadomości walorów turystycznych i rekreacyjnych wśród mieszkańców Gminy, • wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców, • zwiększenie uczestnictwa w rekreacji mieszkańców Gminy, podniesienie jakości ich życia i poprawy stanu zdrowia, • zwiększenie stopnia rowerowego skomunikowania Gminy, • rozwinięta infrastruktura sportowa przy szkołach, • nowoczesne strefy aktywności sportowej oraz place zabaw na terenie Gminy,	• liczba wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej (szt.), • długość utworzonych sieci ścieżek i szlaków rowerowych (km), • liczba nowych/zmodernizowanych stref aktywności sportowej i placów zabaw (szt.).

3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu	• Likwidowanie barier architektonicznych infrastruktury drogowej i w budynkach użyteczności publicznej dla osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami; • Aktywizacja społeczna osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami; • Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach rozwoju usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych; • Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie; • Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	• likwidacja barier architektonicznych, • aktywne i biorące udział w życiu społecznym osoby starsze, chore, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami, • powrót na rynek pracy opiekunów osób chorych, z niepełnosprawnością lub szczególnymi potrzebami, • pomoc socjalna dla każdego potrzebującego, • popularyzacja działalności organizacji pozarządowych zajmujących się wsparciem osób chorych lub osób z niepełnosprawnościami.	• liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), • liczba rodzin korzystających ze świadczeń opieki społecznej (szt.), • liczba zorganizowanych dowozów do placówek zdrowia (szt.), • liczba zorganizowanych warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego (szt.), • liczba przeprowadzonych kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie (szt.), • liczba przeprowadzonych programów aktywizacji zawodowej (szt.). • liczba osób biorących udział w kursach, szkoleniach i programach wspierających (os.),

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Bytoń oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Układ osadniczy Gminy Bytoń jest ściśle związany z rozkładem sieci dróg, głównie drogą wojewódzką nr 267 przebiegającą na osi północny-wschód – południowy-zachód, wzdłuż której skupione są miejscowości Witowo, Faliszewo, Nowy Dwór, Bytoń, Morzyce oraz Świesz. Na terenie Gminy znajduje się Jezioro Głuszyńskie, wzdłuż którego zaczyna rozwijać się zabudowa mieszkaniowa. Dominującą jednostką osadniczą jest miejscowość Bytoń, która skupia najwięcej funkcji w Gminie zarówno mieszkaniowych, jak i usługowych, handlowych oraz administracyjnych. Pozostała część Gminy ma charakter typowo rolniczy, gdzie dominuje zabudowa zagrodowa, która rozwinęła się wzdłuż głównych dróg. Użytki rolne stanowią 80% powierzchni, a lasy 3%.

Droga wojewódzka nr 267 oraz układ dróg powiatowych i gminnych są głównymi elementami, które zapewniają powiązania Gminy Bytoń z większymi miastami tj. Konin, Inowrocław oraz Włocławek. Odległość między Bytoniem a Inowrocławiem wynosi 44 km (45 min), Koniem – 55 km (60 min), a między Włocławkiem – 36 km (30 min). Brak jest linii kolejowej oraz transportu zbiorowego.

Rysunek 5. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Bytoń

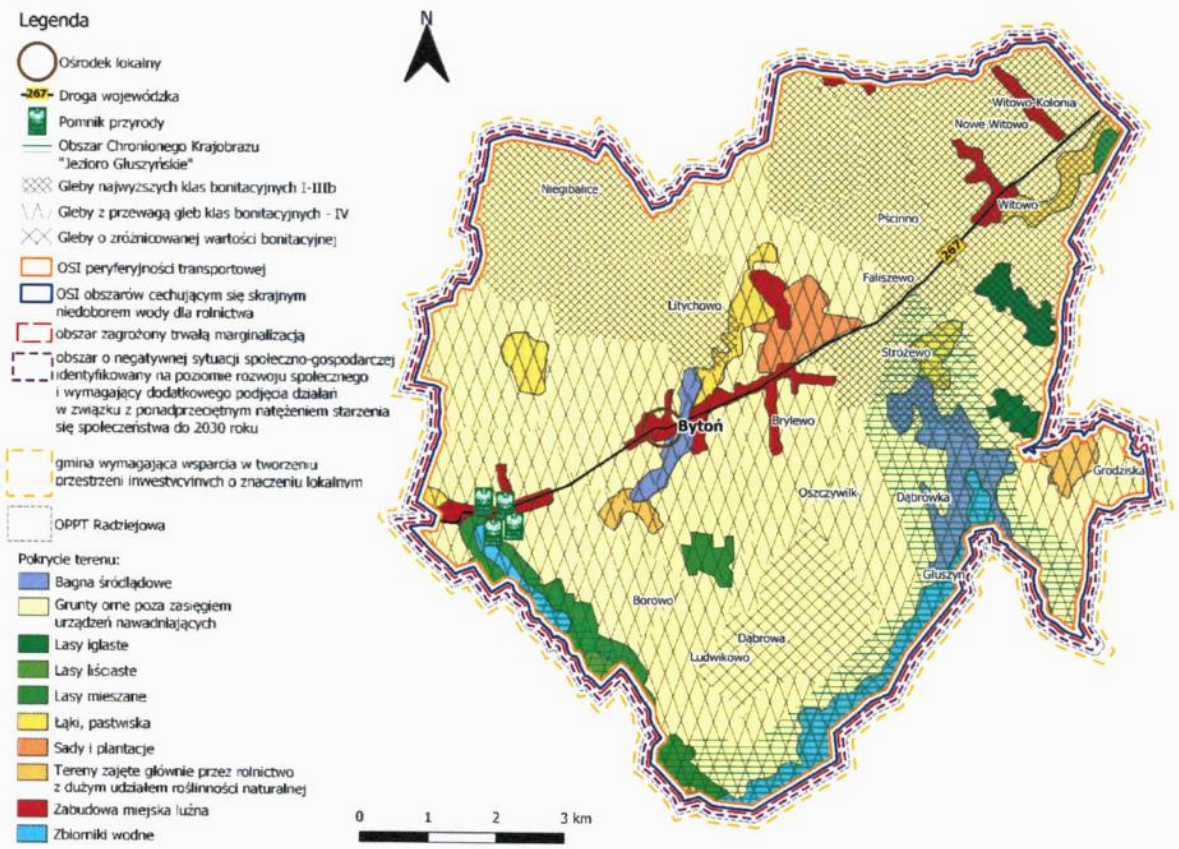

Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2012

Podstawą rozwoju przestrzennego Gminy będzie istniejący układ komunikacyjny, wiążący wszystkie jednostki osadnicze, którego podstawę tworzy droga wojewódzka nr 267 oraz układ dróg powiatowych i gminnych obsługujących poszczególne tereny. Dodatkowo, kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się w oparciu o następujące zasady:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;
- tworzenie warunków rozwoju dla działalności gospodarczej;

- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- konieczność rozwoju i uzupełnienia infrastruktury drogowej i sieci infrastruktury technicznej w związku z rozwojem nowej zabudowy;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrony tradycji i kultury regionu;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- przeciwdziałanie samowoli budowlanej, zwłaszcza dotyczącej prac przy obiektach zabytkowych;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

Studium stanowi dokument określający politykę przestrzenną gminy. Bieżące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytoń zostało przyjęte uchwałą nr VI/29/00 Rady Gminy Bytoń z dnia 12 marca 1999 roku. Pierwotnie studium stanowiło gminny dokument strategiczny, nieposiadający mocy prawnej i był on nieobligatoryjny. 27 marca 2003 roku weszła w życie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co spowodowało iż rola studium została wzmocniona. Ze względu na to, że Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytoń zostało przyjęte na podstawie wcześniejszej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, należy uznać, że jest ono nieaktualne. Na obszarze Gminy obowiązuje również plan zagospodarowania przestrzennego nad Jeziorem Głuszyńskim, który również został przyjęty na mocy przepisów nieobowiązującej już ustawy.

Dlatego też, zaleca się przyjęcie nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego obecne przepisy, w oparciu o które prowadzona byłaby polityka przestrzenna Gminy. Rekomenduje się również bieżące monitorowanie stanu ładu przestrzennego w Gminie oraz sukcesywnie sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – szczególnie na obszarach, które z różnych przyczyn należy chronić przed niekontrolowaną zabudową oraz dla lokalizacji obiektów użyteczności publicznej np. ścieżek rowerowych czy terenów rekreacyjnych. Przy określaniu kolejnych obszarów rozwoju zabudowy, szczególnie mieszkaniowej, należy brać pod uwagę planowane obszary oddziaływania siłowni wiatrowych.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów na obszarze Gminy Bytoń, ale są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 czy Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Skuteczna edukacja.
2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.
3. Konkurencyjna gospodarka.
4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.
5. Spójne i bezpieczne województwo.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku.

Cele	
Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku	**Strategia Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030**
1. Skuteczna edukacja 1.1. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 1.2. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 1.3. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 1.4. Rozwój szkolnictwa wyższego	**Cel III: Wysoka jakość usług społecznych uwzględniająca potrzeby wszystkich mieszkańców** 3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej
2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo 2.1. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 2.2. Rozwój wrażliwy społecznie 2.3. Zdrowie 2.4. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 2.5. Sport i aktywność fizyczna	**Cel III: Wysoka jakość usług społecznych uwzględniająca potrzeby wszystkich mieszkańców** 3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej 3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego 3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu

3. Konkurencyjna gospodarka 3.1. Odbudowa gospodarki po COVID-19 3.2. Innowacyjna gospodarka - nauka, badania i wdrożenia 3.3. Rozwój przedsiębiorczości 3.4. Rozwój sektora rolno-spożywczego 3.5. Rozwój turystyki 3.6. Internacjonalizacja gospodarki 3.7. Nowoczesny rynek pracy	**Cel I: Rozwój gospodarczy Gminy Bytoń oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju** 1.1. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy 1.2. Wspieranie rozwoju rolnictwa i agroturystyki 3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego
4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko 4.1. Infrastruktura rozwoju społecznego 4.2. Środowisko przyrodnicze 4.3. Przestrzeń kulturowa 4.4. Przestrzeń dla gospodarki 4.5. Infrastruktura transportu 4.6. Infrastruktura techniczna 4.7. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 4.8. Potencjały endogeniczne	**Cel I: Rozwój gospodarczy Gminy Bytoń oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju** 1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna **Cel II: Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia** 2.1. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania poprzez rozwój infrastruktury drogowej 2.2. Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych 2.3. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
5. Spójne i bezpieczne województwo 5.1. Transport publiczny 5.2. Cyfryzacja 5.3. Bezpieczeństwo 5.4. Współpraca dla rozwoju regionu	**Cel II: Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia** 2.1. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania poprzez rozwój infrastruktury drogowej

Gmina Bytoń w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 została zakwalifikowana m.in. do **obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją oraz do obszaru negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej o identyfikacji w zakresie niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz ponadprzeciętnym natężeniem starzenia się społeczeństwa**. Aby wyznaczyć obszary charakteryzujące się negatywną sytuacją społeczno-gospodarczą w województwie przeprowadzono analizę wskaźnikową na poziomie gmin. W analizie tej jako obszar o negatywnej sytuacji rozumie się gminę, która wykazuje gorsze (niż przeciętnie lub wg obiektywnie wyznaczonej granicy) wartości wskaźników, a tym samym cechuje się niższym poziomem rozwoju w zakresie danej cechy. Zagadnienia problemowe z zakresu społeczno-gospodarczego, w ramach, których przeprowadzono analizę wskaźników statystycznych to m.in.: niski poziom rozwoju społecznego, niski poziom przedsiębiorczości oraz zaawansowanie procesów starzenia się społeczeństwa.

Rysunek 6. Identyfikacja gmin wykazujących sytuację problemową o charakterze społeczno-gospodarczym

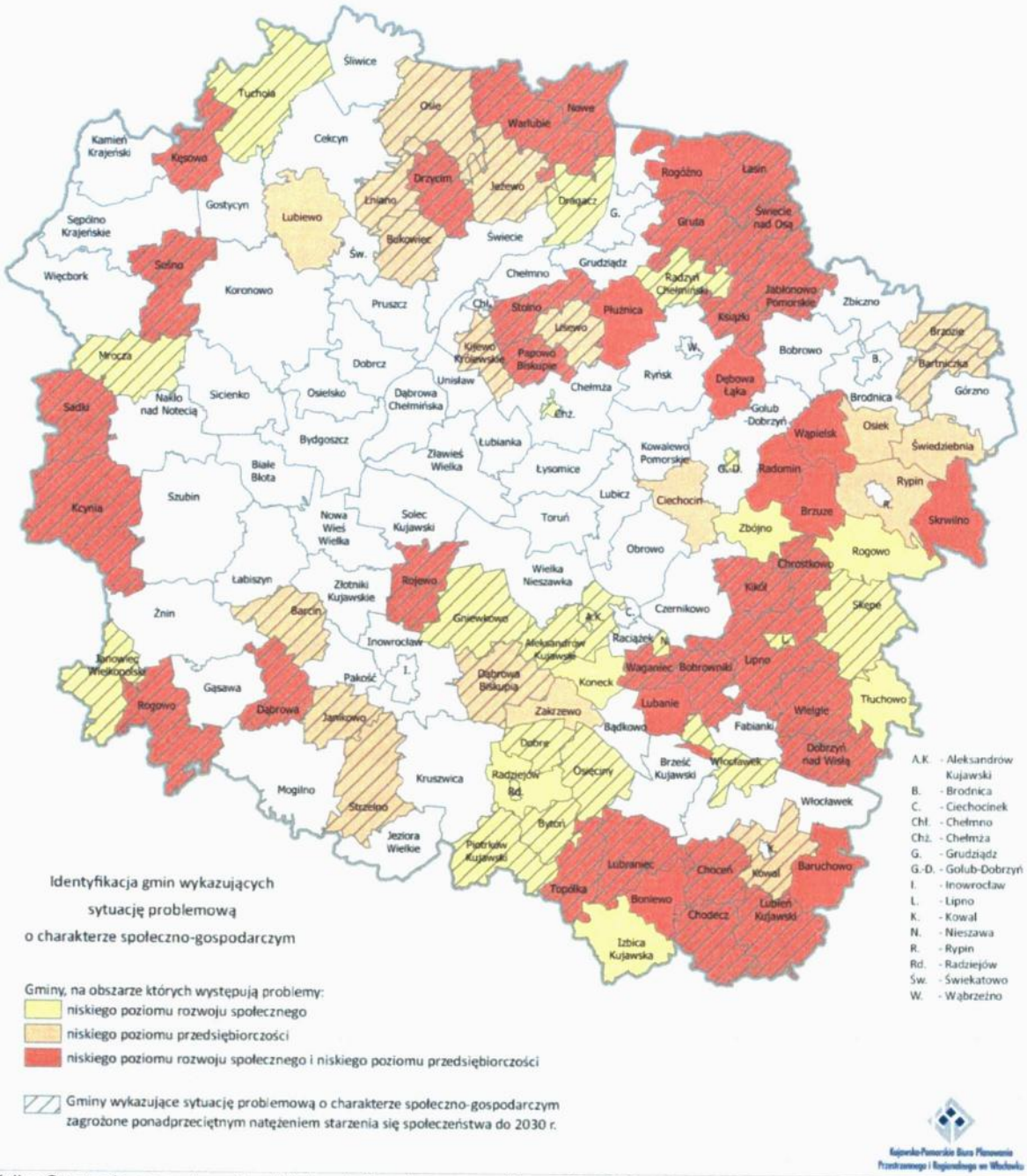

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – uszczegółowienie dotyczące obszarów wymagających rozwiązania sytuacji problemowej zidentyfikowanych na poziomie krajowym

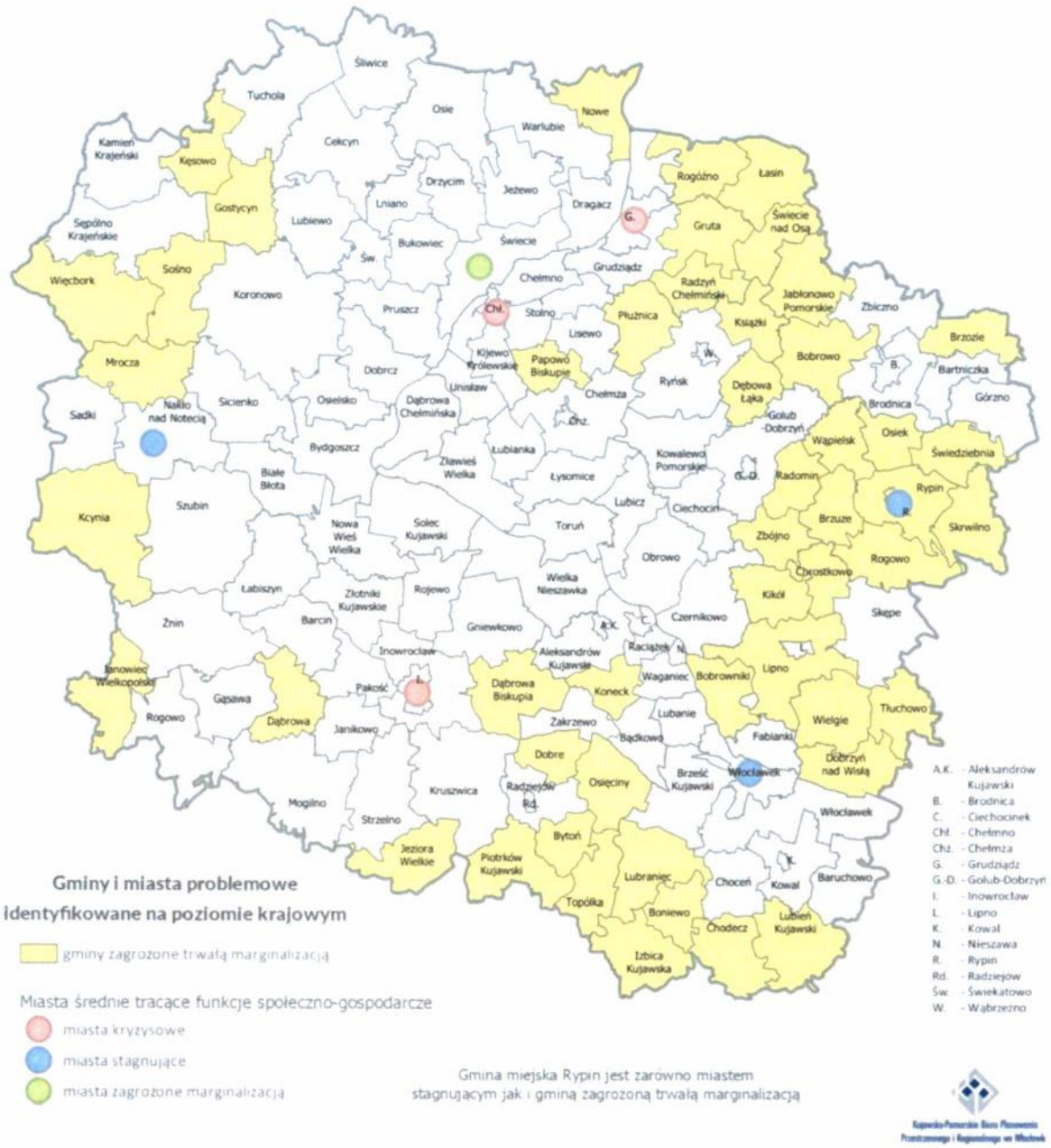

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Dodatkowo Gmina Bytoń została zaliczona do **OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa oraz OSI peryferyjności transportowej**. Dla utrzymania rolniczej specjalizacji województwa w systemie gospodarczym kraju, w rejonach skrajnego niedoboru wody dla rolnictwa, niezbędne jest podejmowanie działań ograniczających utratę wody w glebie oraz poprawiających jej właściwości wchłaniania i przesiąkania. Zakłada się, iż zapobieganie i przeciwdziałanie skutkom suszy i zmian klimatycznych w rejonach trwałego niedoboru wody dla rolnictwa i leśnictwa, opierać się będzie na wielostronnym podejściu do problemu jej niedoborów, wdrażane będą kompleksowe rozwiązania uwzględniające specyfikę terenów i gleb wspierane przez badania naukowe, transfer wiedzy i innowacji. Z kolei wskazane w przestrzeni województwa obszary peryferyjności transportowej związane są z działaniami na rzecz niwelowania wykluczenia komunikacyjnego na obszarach peryferyjnych (wykluczenie

to polega na braku możliwości sprawnego dojazdu w transporcie publicznym do i ze stolicy województwa).

Określona misja, wizja oraz działania realizowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 pozwala na przeciwdziałanie negatywnym trendom zdiagnozowanych w Strategii Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030.

W zakresie realizacji polityki terytorialnej wyróżniono cztery poziomy obszarów, zwanych Obszarami Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT). Gmina Bytoń przynależy do **OPPT Radziejowa** znajdującego się na poziomie IV (wyróżniono w nim 19 OPPT obejmujących powiaty, przy czym w przypadku 4 par tworzonych przez miasta na prawach powiatów oraz powiaty ziemskie stworzono jeden „obszar prowadzenia polityki terytorialnej" dla każdej z ww. par). Najważniejszymi rodzajami interwencji dedykowanymi dla poziomu IV są:

- rozwój potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie terenów inwestycyjnych), zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców – dotyczy zadań nierealizowanych w ramach poziomów (II) i (III),
- rozwój infrastruktury i pełnienie zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- poprawa możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług o charakterze powiatowym/lokalnym – szkolnictwo ponadpodstawowe, zwłaszcza zawodowe, szkolnictwo ponadpodstawowe artystyczne, edukacja dorosłych, poprawa jakości kształcenia na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, specjalistyczna ochrona zdrowia (typowa dla poziomu powiatowego), edukacja przedszkolna, opieka nad dziećmi w wieku do lat 3, infrastruktura aktywizacji i włączenia społecznego, infrastruktura kultury o znaczeniu powiatowym,
- rozwój infrastruktury i pełnienia zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwiązywanie problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych i transportu spalinowego), ochrona przyrody i wzmacnianie bioróżnorodności,
- rozwiązywanie problemów społecznych w rejonach współwystępowania problemów pozaspołecznych (rewitalizacja),
- zwiększanie potencjału przestrzeni publicznych oraz koordynacja polityki przestrzennej, zwłaszcza w celu racjonalizacji gospodarowania przestrzenią, dla zapobiegania rozpraszania osadnictwa,
- wykorzystanie potencjałów endogenicznych, takich jak turystyka wodna, inne specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności,
- rozwój transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia,
- rozwój dróg rowerowych jako bezpiecznego dojazdu do placówek usługowych, miejsc pracy i węzłów przesiadkowych oraz niskoemisyjnej alternatywy dla innych rodzajów transportu,
- rozwój dróg rowerowych o charakterze rekreacyjnym i turystycznym, w tym zwłaszcza zapewniających dostępność i umożliwiających wykorzystanie walorów (przyrodniczych i kulturowych) stanowiących potencjały endogeniczne (rozwój funkcji turystycznej na bazie lokalnych potencjałów endogenicznych),
- wsparcie dla realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych w tym integracja systemów dla RLM liczących powyżej 10 tys. w relacjach miasta – obszary podmiejskie.

W Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 Gmina Bytoń została zaliczona również do **obszarów zasobu gleb najwyższych klas** jako jednym z kluczowych elementów budujących potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa oraz do kategorii ośrodków lokalnych oraz **gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym**.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego m.in. Program Ochrony Środowiska, Gminny Program Rewitalizacji oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Gminny Program współpracy Gminy Bytoń z organizacjami pozarządowymi;
- Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bytoń na lata 2013-2032;
- Gminny Program Wspierania Rodziny;
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Bytoń;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bytoń na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028;
- Gminny Program Ochrony Zabytków;
- Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bytoń na lata 2015-2022.

W przypadku poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat radziejowski. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w

szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego". Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane czy nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Bytoń na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla bieżącej perspektywy finansowej oraz kolejnego okresu, a także ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Fundusz Solidarnościowy, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Mieszkanie+, Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programu jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizacją Strategii Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2021-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy Bytoń oraz jednostek organizacyjnych Gminy.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem radziejowskim oraz województwem kujawsko-pomorskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłacie wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z uchwałą Nr XXVI/175/20 Rady Gminy Bytoń z dnia 22 września 2020 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bytoń na lata 2021-2030, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2021-2030 wyniesie około 19,9 mln zł.

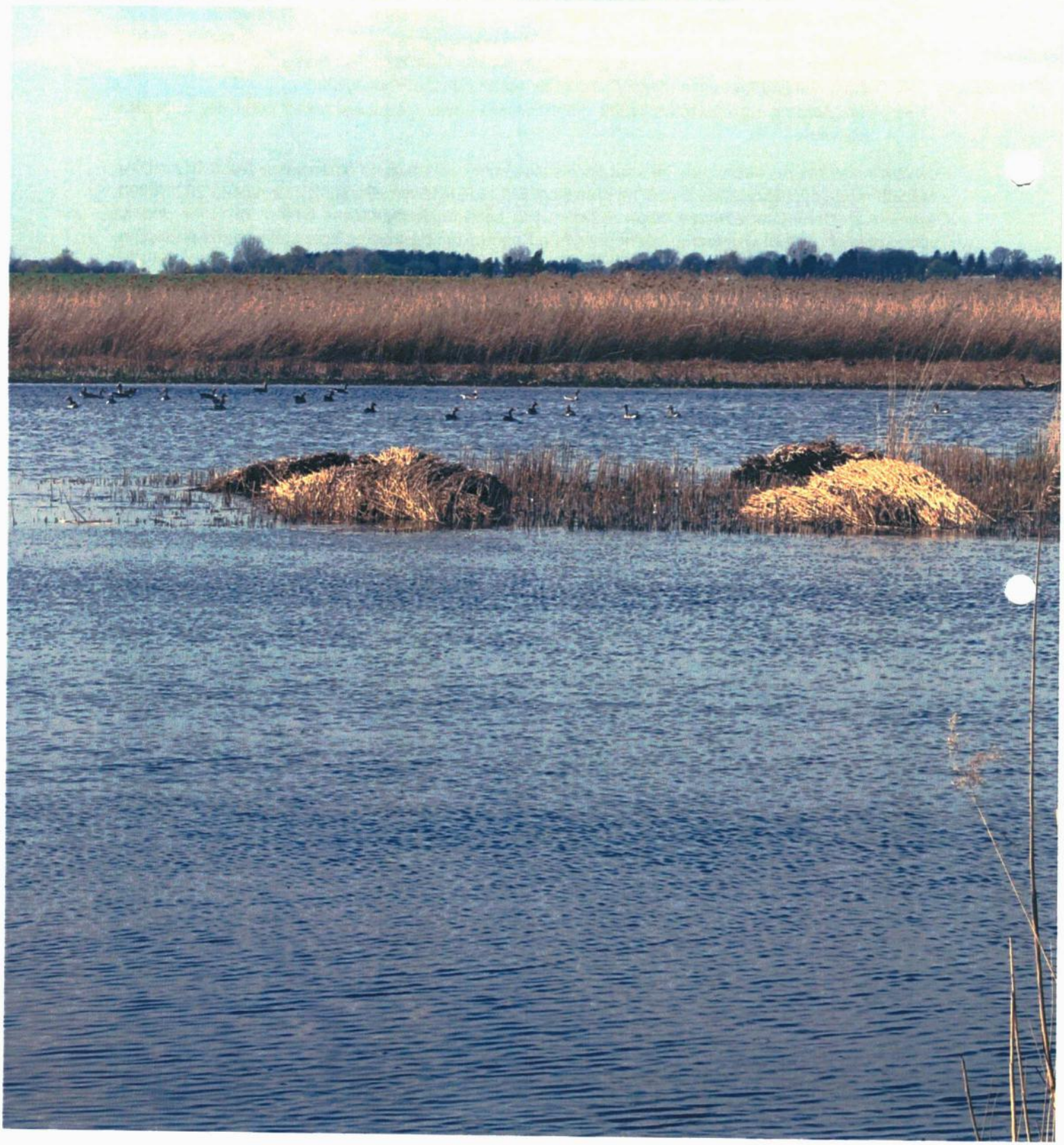

ZAŁĄCZNIK 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY BYTOŃ

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY 41

1.1. Informacje ogólne 41

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne 42

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe 43

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY 46

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy 46

2.2. Infrastruktura i środowisko 48

Infrastruktura drogowa 48

Urządzenia sieciowe 48

Gospodarka odpadami 49

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska 50

2.3. Stan finansów samorządowych 50

Wykonanie budżetu 50

Struktura dochodów i wydatków 52

Potencjał inwestycyjny 54

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY 55

3.1. Demografia 55

3.2. Kapitał społeczny 57

Edukacja przedszkolna i szkolna 57

Kultura i sport 60

Bezpieczeństwo publiczne 60

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne 61

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna 62

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Bytoń położona jest w województwie kujawsko-pomorskim w południowej części powiatu radziejowskiego. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi ok. 73 km² z czego powierzchnia użytków rolnych wynosi 58,68 km², zaś powierzchnia leśna 2,45 km². Sąsiaduje ona:

- od wschodu z gminą wiejską Topólka,
- od północnego wschodu z gminą wiejską Osięciny,
- od północy z gminą wiejską Radziejów,
- od zachodu i południa z gminą miejsko-wiejską Piotrków Kujawski.

Rysunek 8. Położenie Gminy Bytoń.

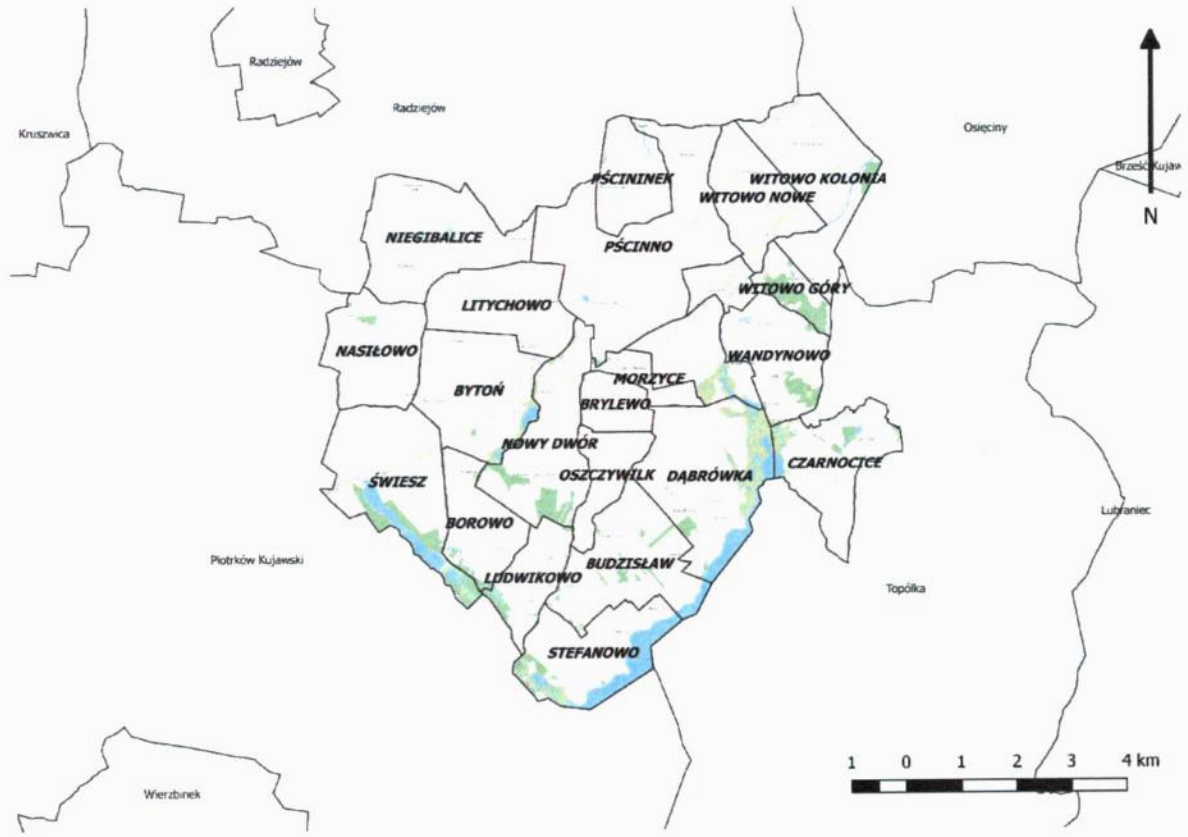

Źródło: opracowanie własne

W skład Gminy wchodzi siedemnaście sołectw: Borowo, Budzisław, Bytoń, Czarnocice, Dąbrówka, Litychowo, Ludwikowo, Morzyce, Nasiłowo, Niegibalice, Nowy Dwór, Pścinno, Pścininek, Stróżewo, Świesz, Wandynowo, Witowo.

Przez obszar Gminy nie przebiega żadna droga krajowa, jednak przy jej północnej granicy znajduję się droga krajowa nr 62, która łączy się z autostradą A1 (29 km) w kierunku wschodnim. Główny ciąg komunikacyjny tworzy droga wojewódzka nr 267. Na wchód od Gminy Bytoń w odległości 36 km leży Włocławek, a na południe w odległości 41 km znajduje się Inowrocław, które są największymi miastami w jej najbliższym otoczeniu.

Gmina nie posiada linii kolejowej ani transportu publicznego. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w odległości 8 km od Bytonia w Piotrkowie Kujawskim.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym Gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytoń zostało przyjęte uchwałą nr VI/29/00 Rady Gminy Bytoń z dnia 12 marca 1999 roku. Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy obowiązuje plan zagospodarowania przestrzennego nad Jeziorem Głuszyńskim zatwierdzony Uchwałą nr XXXIX/163/98 Rady Gminy Bytoń z dnia 20 maja 1998 roku w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Bytoń.

Studium stanowi dokument określający politykę przestrzenną gminy. Jest istotnym instrumentem kształtowania ładu przestrzennego. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Studium, jako dokument planistyczny, wprowadzone zostało do systemu prawnego ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Pierwotnie studium stanowiło gminny dokument strategiczny, nieposiadający mocy prawnej i nieobligatoryjny. 27 marca 2003 roku weszła w życie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzenny, co spowodowało iż rola studium została wzmocniona. W procedurze jego sporządzania przewidziano udział społeczeństwa, rozszerzono też katalog instytucji opiniujących projekt. Przede wszystkim jednak znacząco rozbudowano i doprecyzowano zakres studium, uwzględniając m. in. kontekst regionalny i krajowy. Ze względu na to, że Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytoń zostało przyjęte na podstawie wcześniejszej ustawy, należy uznać, że jest ono nieaktualne.

Na terenach nie objętych obecnie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Tabela poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Bytoń w latach 2015-2018. Analizując zawarte w niej dane można zauważyć utrzymującą się rosnącą tendencję w zakresie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Jednocześnie liczba wydawanych decyzji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców kształtuje się na poziomie zdecydowanie wyższym niż średnia wyznaczona dla powiatu radziejowskiego. Świadczy to o wyższym i nasilającym się ruchu inwestycyjnym w Gminie Bytoń w porównaniu do innych gmin powiatu.

Tabela 2. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2015- 2018.

		2015	2016	2017	2018
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Bytoń	30	28	27	43
	powiat	391	400	407	434
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Bytoń	8,31	7,88	7,75	12,34
	powiat	9,45	9,72	9,95	10,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Brak planów miejscowych, a tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy może jednak utrudniać racjonalną politykę przestrzenną władzom samorządowym, ponieważ rodzi to możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnych z ładem przestrzennym.

Gminnym ośrodkiem rozwoju jest miejscowość gminna Bytoń zaś ośrodkiem wspomagającym jest miejscowość Witowo. W Gminie struktura osadnicza w znacznym stopniu występuje w formie zabudowy rozproszonej, co oznacza, że struktura jest średnio wykształcona.

Naturalne progi czyli bariery nieprzekraczalne (opłacalność ekonomiczna, ochrona wartości ekologicznych) określają rozwój przestrzenny Gminy. Ważniejsze z nich zlokalizowane są w sposób następujący:

- przez granice południowo-wschodnią Gminy przebiega jezioro Głuszyńskie z doliną przyjeziorną i niewielkimi kompleksami leśnymi tworząc główny system ekologiczny Gminy,
- przez granice południowo-zachodnią przebiega jezioro Świesz z doliną przyjeziorną wypełnioną niewielkimi kompleksami leśnymi oraz łąkowo-bagiennymi,
- w środkowej i południowej części Gminy wielkie kompleksy gleb chronionych najbardziej wartościowych do produkcji rolnej gleb w rejonie miejscowości: Nasiłowo, Niegibalice, Bytoń, Morzyce i Witowo.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Gmina Bytoń w całości jest położona na obszarze Wysoczyzny Kujawskiej. Jest to teren o charakterze płaskiej lub lekko falistej wysoczyzny morenowej, czyli niewysokiego wzniesienia utworzonego z materiału morenowego. Wysoczyzna Kujawska składa się z dwóch części:

- Równina Inowrocławska jest to mezoregion zauważalny w północnej i środkowej części w postaci ciągnącej się płaskiej moreny dennej. Jest to jeden z nielicznych w Polsce przypadków rozległej równiny moreny dennej lodowca, którego cechują niskie roczne opady. Jest to region rolniczy o czarnych żyznych ziemiach po bagiennych (tzw. Czarne Kujawy).
- Pojezierze Kujawskie jest to mezoregion występujący na południu. Jest to przede wszystkim region rolniczy o żyznych glebach i ograniczonym zalesieniu, przecinają go dwa pasma wzgórz morenowych.

Rysunek 9a. Mapa glebowa południowej części województwa kujawsko-pomorskiego.

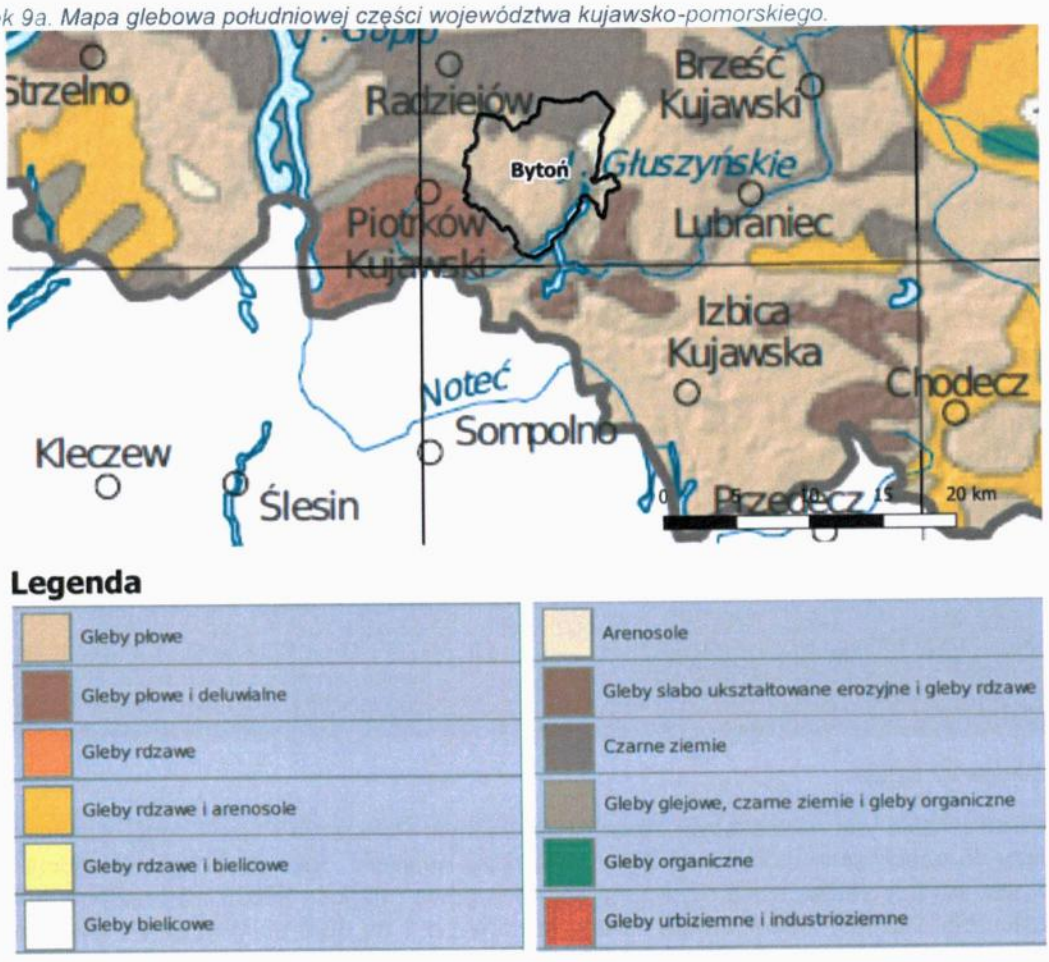

Źródło: Internetowy Atlas Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Znaczący obszar Gminy jest wykorzystywany pod użytki rolne, co definiuje rolniczy charakter Gminy. Użytki rolne stanowią tutaj 80%. Na terenie Gminy nie ma istotnych złóż surowców naturalnych, które mogłyby wpłynąć znacząco na rozwój przemysłu czy infrastruktury w regionie. Najistotniejszym aspektem przyrodniczym jest ciągnąca się na południu Gminy linia brzegowa Jeziora Głuszyńskiego wraz terenami przybrzeżnymi bogatymi w roślinność łąkowo-bagienną. Poniższa załączona część mapy przedstawia formy ochrony przyrody wprowadzone przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska (GDOŚ) w obszarze Gminy Bytoń. Największą formą ochrony w Gminie jest zdecydowanie ciągnący się na wschodniej, południowej i zachodniej granicy administracyjnej Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Głuszyńskie.

Rysunek 10b. Formy ochrony przyrody w Gminie Bytoń.

Źródło: Geoserwis GDOŚ.

Jezioro Głuszyńskie jest największym zbiornikiem wodnym Pojezierza Kujawskiego. Administracyjnie przynależy do trzech gmin tj. Topólka, Bytoń i Piotrków Kujawski. Jego powierzchnia wynosi 625 ha. Jezioro posiada trzy zatoki, silnie rozwiniętą linię brzegową (długość 28820 m) i rozległą taflę wody. Głębokość zbiornika jest zróżnicowana i waha się ona od 1 do 36,5 m. W jeziorze występuje wiele gatunków ryb m.in. ukleja, okoń, płoć, karp, leszcz, szczupak itp. Dostatek ryb sprawia, że jezioro jest domem dla wielu ptaków m. in. mew, kaczek oraz gęsi. Rzadziej pojawiają się łabędzie i kormorany.

Flora jeziora jest bogata i zróżnicowana. Brzegi są pokryte w wielu miejscach trzciną oraz pałką wodną. W wielu miejscach jeziora występuje grążel żółty oraz mniej pospolity grzybień biały zwany pospolicie lilią wodną. Inne rośliny występujące w jeziorze to rośliny z rodzaju Rdestnic, z rodzaju rzęs wodnych oraz glony.

Dziedzictwo kulturowe na terenie Gminy Bytoń stanowią zabytki wpisane do rejestru oraz objęte opieką konserwatorską. Wśród najważniejszych z nich wyróżnia się:

- Zabytkowy Dworek w Niegibalicach- został wybudowany w drugiej połowie XIX wieku przez Ludwika Busse. Dom jest w kształcie wydłużonego prostokątna o powierzchni użytkowej 312 m2, usytuowany jest w parku podworskim o powierzchni gruntu 3,6 ha.
- Grodzisko średniowieczne z X w. w Morzycach- zostało odkryte w czasach II Rzeczpospolitej. Zawierało zabytki kultury łużyckiej. Grodzisko jest stożkowate lekko wklęsłe, otoczone fosą i wałem znacznie niższym od samego stożka. Położone jest na podmokłych łąkach.
- Zespół parkowo-dworski w Świeszu- występuję tutaj grupa drzew ustanowionych jako pomniki przyrody: 3 lipy drobnolistne o obwodach: 3460, 3700 i 4150 mm oraz dąb szypułkowy o obwodzie 2910 mm. Dwór został zbudowany w 1740 roku przez Augusta Gąsiorowskiego, który był starostą radziejowskim.
- Kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Apostoła w Witowie- parafia powstała w wieku XIII, wówczas była to świątynia drewniana, z wieżą pełniącą funkcję dzwonnicy. W roku 1864 została podjęta decyzja o budowie nowej świątyni. Parafia została wybudowana w latach 1899-1903 w stylu neogotyckim.
- Cmentarz parafialny rzymsko katolicki w Witowie- został założony w roku 1815, 25 lat później została wybudowana kaplica murowana pod wezwaniem Krzyża Świętego

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

W Gminie Bytoń w 2019 zarejestrowanych w rejestrze REGON było 255 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 7,3% podmiotów w powiecie radziejowskim. Należy zwrócić uwagę, że liczba ta rośnie. Na przestrzeni lat 2015-2019 liczba zarejestrowanych firm wzrosła o 51 podmiotów (na podobnym poziomie, co w Gminie Dobre i Gminie Osięciny).

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Gminy to przede wszystkim mikro i małe zakłady. W Gminie struktura gospodarki skupia się głównie na branżach handlowych oraz na transporcie.

Wśród największych podmiotów gospodarczych w Gminie Bytoń wyróżnia się:

- "PHU „NAFTEX" Sp. j. Jan Adamski, Jadwiga Adamska" w Bytoniu,
- ZŁOMSTAL Halina Królikowska w Bytoniu,
- PETROCAR TRADE & LOGISTICS Sp. z o. o. w Bytoniu,
- Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe WĘGLOZŁOM Adam Królikowski w Bytoniu,
- Dino Polska S. A. w Bytoniu.

Tabela 3.Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie radziejowskim w latach 2015-2019.

JST	2015		2019		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2015-2019
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat radziejowski	3 122	100,0%	3 474	100,0%	352
Radziejów (gmina miejska)	713	22,8%	736	21,2%	23
Bytoń	204	6,5%	255	7,3%	51
Dobre	357	11,4%	407	11,7%	50
Osięciny	570	18,3%	623	17,9%	53
Piotrków Kujawski	707	22,6%	796	22,9%	89
Radziejów (gmina wiejska)	294	9,4%	334	9,6%	40
Topólka	277	8,9%	323	9,3%	46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Uszczegółowieniem informacji o poziomie rozwoju przedsiębiorczości jest analiza liczby nowo zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. W analizowanym okresie na tle powiatu i województwa, wskaźnik ten był na niskim poziomie, choć stopniowo wzrastał. W roku 2019 wynosił on 74 podmiotów na 1 tyś. mieszkańców i był on o 12 niższy od średniej dla powiatu radziejowskiego oraz o 24 niższy od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina Dobre oraz Gmina Radziejów uzyskały wartości podobne do Gminy Bytoń, które wynosiły 76 podmiotów na 1 tyś. mieszkańców.

Rysunek 11. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego.

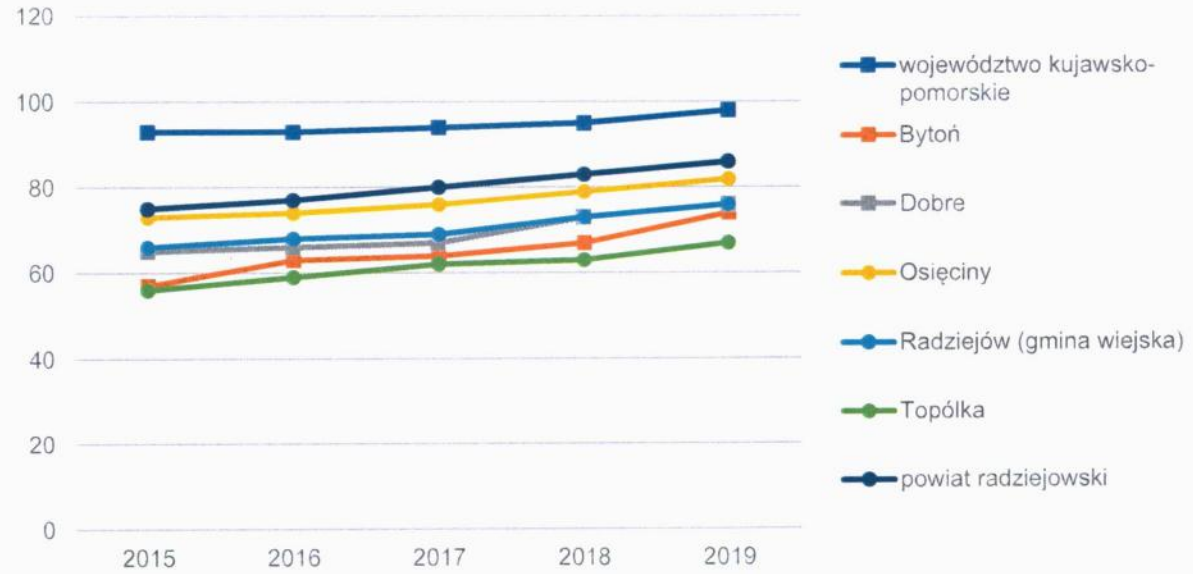

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu wskazać należy, że wskaźnik ten jest na niższym poziomie i maleje, co jest tendencją korzystną. W Gminie Bytoń na przestrzeni analizowanych lat poziom bezrobocia wśród mieszkańców spadł z 12,2% na 8,8%. Wśród gmin wiejskich powiatu radziejowskiego w 2019 roku najniższy wskaźnik uzyskała Gmina Radziejów. Z kolei porównując wyniki do średniej województwa, były one na zdecydowanie wyższym poziomie, a różnica między Gminą Bytoń a województwem w 2019 roku wynosiła 3,7%.

Rysunek 12.Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Sieć dróg na terenie Gminy Bytoń tworzą drogi powiatowe (2808C, 2817C, 2820C, 2823C, 2825C, 2826C, 2827C, 2828C) i droga wojewódzka nr 267. Ponadto w okolicach północnej części Gminy biegnie droga krajowa nr 62. Najbliższa autostrada A1 znajduje się w odległości 30 km od granic gminy natomiast autostrada A2 w odległości 60 km od Gminy.

W 2020 roku całkowita długość dróg gminnych wynosiła 159 km, z czego 45,6 km jest pokryta warstwą bitumiczną (asfaltem), droga o powierzchni tłuczniowej stanowi 18,6 km, zaś droga gruntowa zajmuje prawie 95 km, co stanowi większą część całkowitej długości dróg gminnych. Gmina Bytoń rocznie przebudowuje około 3 kilometrów dróg. Gmina dysponuje inwentaryzacją dróg gminnych oraz co 5 lat przeprowadza przegląd stanu dróg.

Przy kluczowych odcinkach dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych zlokalizowane są chodniki. Najpilniejsze inwestycje w zakresie ich budowy to chodnik przy drodze wojewódzkiej nr 267 na trasie Bytoń-Nowy Dwór-Piotrków Kujawski.

Gmina posiada 6 parkingów oraz 60 przyłączy oświetleniowych co jest ilością wystarczającą i zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Urządzenia sieciowe

Na terenie Gminy Bytoń znajduje się oczyszczalnia ścieków, do której podłączona jest sieć kanalizacyjna z sołectw Bytoń, Nowy Dwór, Morzyce, Witowo Nowe, Witowo Kolonia, Pścinno, Brylewo, Stróżewo, Faliszewo. Miejscowości wymienione są podłączone częściowo do kanalizacji w zależności od lokalizacji nieruchomości i przebiegu linii kanalizacyjnej.

Oczyszczalnia ścieków znajduje się w miejscowości Morzyce. W roku 2018 oczyszczalnia była zmodernizowana, została wyposażona w instalacje do osuszania osadów ściekowych. Długość linii kanalizacyjnej wynosi 22,4 km, zaś przyłączy które prowadzą do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania jest 296 sztuk. Obecnie Oczyszczalnia Ścieków jest w trakcie kolejnej fazy modernizacji.

Cała Gmina ma dostęp do sieci wodociągowej, jednak stan rur nie jest najlepszy i wymaga remontu.

Tabela poniżej przedstawia dostępność infrastruktury technicznej w Gminie Bytoń na tle pozostałych gmin wiejskich powiatu radziejowskiego w 2018 roku. Stopień zwodociągowania Gminy Bytoń wynosił 99,9% i był porównywalny do pozostałych gmin. Największa różnica pomiędzy gminami zauważalna jest w zakresie dostępności sieci kanalizacyjnej. Gmina Bytoń posiadała jeden z najniższych stopni skanalizowania, który oscylował na poziomie 31 %. Gmina nie posiada przyłącza gazowego.

Rysunek 13.Udział korzystających z instalacji w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego w 2018 roku

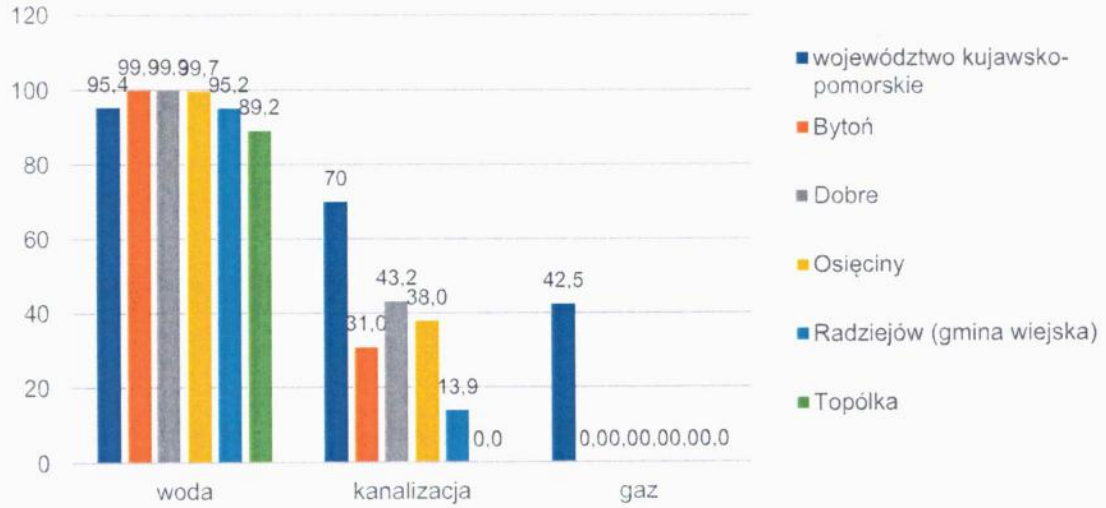

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka odpadami

Odbieraniem odpadów na terenie Gminy zajmuje się przedsiębiorstwo wyłaniane w drodze przetargu. Za przetwarzanie odpadów komunalnych, a w szczególności ich sortowanie, kompostowanie i stabilizację biologiczną w sposób pozwalający na maksymalne odzyskiwanie odpadów z papieru, szkła, tworzyw sztucznych i metali oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania odpowiada Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Saniko" z siedzibą we Włocławku. W Gminie funkcjonuje również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Wandynowo i jest prowadzony wspólnie z Gminą Topólka.

Odpady niesegregowane (zmieszane) komunalne w okresie zimowym odprowadzane są minimum raz w miesiącu, w okresie letnim, czyli od kwietnia do października trzy razy w miesiącu, a odpady z PSZOK odprowadzane są raz na kwartał. Opłaty jakie są naliczane za wywóz odpadów nalicza się od ilości osób zamieszkujących daną nieruchomość, stawka wynosi 20 zł na osobę miesięcznie, jeśli nieruchomości nie posiadają kompostownika stawka za osobę wynosi 23 zł miesięcznie. Opłata roczna ryczałtowa dla domów letniskowych wynosi 169,30 zł/rok od nieruchomości, zaś dla nieruchomości niezamieszkałych opłata zależna jest od wielkości pojemnika 120 l -5,90zł/miesiąc za 1 pojemnik, 240 l - 11,80zł/miesiąc, 1100 l - 54,20zł/miesiąc.

Tabela 4. Stan gospodarki odpadami w Gminie Bytoń w latach 2013-2018.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ilość odpadów komunalnych	333,67	376,90	457,80	675,14	721,92	745,32
- w tym zmieszanych	296,71	327,30	340,00	619,12	639,22	704,20
- w tym segregowane	5,90	38,00	33,90	68,58	69,74	69,20
Odsetek gospodarstw segregujących odpady komunalne	12,00%	13,00%	14,00%	15,00%	16,00%	16,00%
Łączna liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi	3171	3148	3083	3006	3004	2991

Źródło: opracowanie własne.

Tabela powyżej przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie Bytoń w latach 2013-2018. Ilość odpadów komunalnych zebranych od mieszkańców, pomimo spadku liczby ludności, stopniowo wzrasta. W 2018 roku z terenu Gminy zebrano 745,32 Mg odpadów, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca

stanowiło 0,25 Mg. Należy jednak zwrócić uwagę, że wzrasta odsetek gospodarstw segregujących odpady komunalne, który wzrósł od 2013 roku do 2018 roku o 4%.

W 2018 roku Gmina Bytoń osiągnęła następujące poziomy:

1) poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania: 42,13%;

2) poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: 23,76 %;

3) poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: 0%.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Ochrona środowiska w Gminie Bytoń jest realizowana w oparciu o Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bytoń na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 oraz na podstawie strategii i aktów prawnych wyższego szczebla w ramach zadań bieżących Gminy.

Tabela 5.Liczba decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych w latach 2012-2019

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji	2	5	4	8	9	10	6	12

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2012-2019 wydano 56 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Najważniejsze z nich dotyczyły farm fotowoltaicznych i elektrowni wiatrowych. W Gminie Bytoń zlokalizowane są dwie farmy wiatrowe, w Bytoniu (2 siłownie wiatrowe) oraz w Brylewie (7 siłowni wiatrowych).

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2015-2019 dochody Gminy Bytoń corocznie się zwiększały z poziomu 11,2 mln zł w 2015 roku do 18,9 mln zł w 2019 roku. Największy wzrost nastąpił w 2016 roku na skutek znacznego wzrostu dotacji na cele bieżące. Dochody zwiększyły się o 4 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim. Przeliczając dochody na 1 mieszkańca, wynosiły one średnio 4.292,63 zł, co sytuuje Gminę na trzecim miejscu w stosunku do pozostałych gmin wiejskich w powiecie. W roku 2019 dochód na 1 mieszkańca w Gminie Bytoń wynosił 5.024,39 zł i był on porównywalny do Gminy Radziejów (5.496,92 zł) i Gminy Topólka (5.361,57zł).

Rysunek 14. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2015 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 10,1 mln zł i do 2019 roku wzrosły o 5,3 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Bytoń w latach 2015-2019 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) corocznie wzrastał z poziomu 0,9 mln zł w 2015 roku do poziomu 1,6 mln zł w 2017 roku. W 2018 roku nadwyżka operacyjna nieco spadła do poziomu 1,2 mln zł, jednak w roku 2019 wystąpił wzrost i wynosiła ona 1,9 mln zł.

Rysunek 15. Wykonanie budżetu Gminy Bytoń w latach 2015-2019.

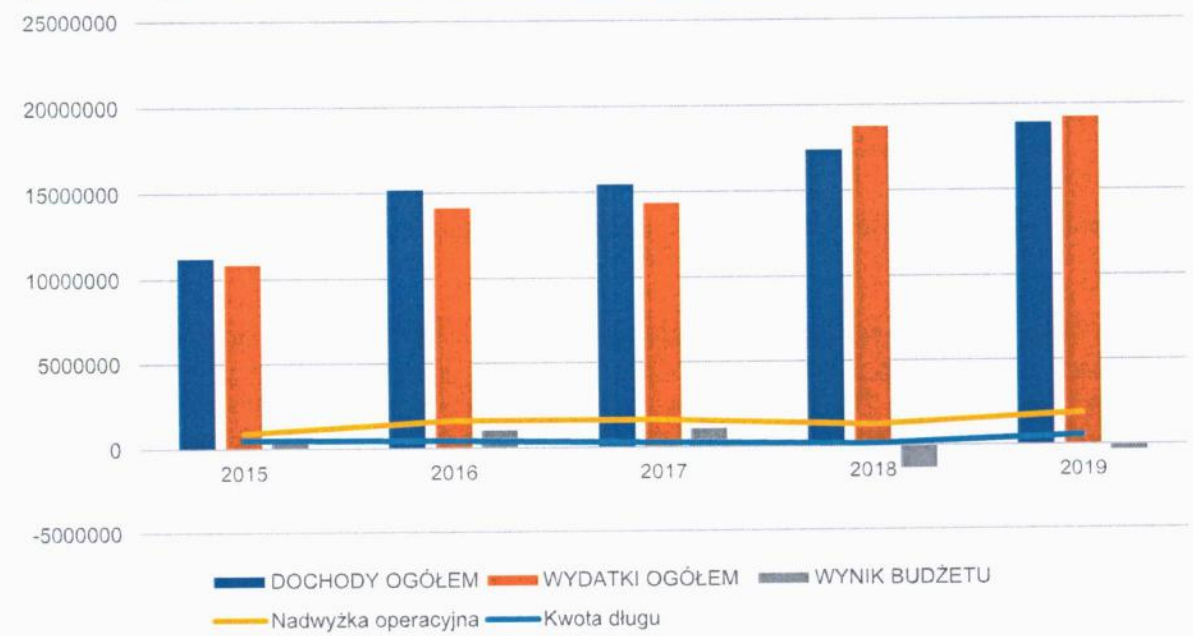

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

W latach 2015-2019 dochody własne Gminy Bytoń utrzymywały się na stabilnym poziomie i wynosiły średnio 2,5 mln zł. Od roku 2016 nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy z 35% do 47%, głównie ze względu na wzrost dotacji z tytułu programu „Rodzina 500+". Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Bytoń w 2019 roku wynosiły 23%, co znacznie ogranicza możliwość samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, ponieważ ich wysokość nie jest bezpośrednio zależna od władz samorządowych.

Rysunek 16. Struktura dochodów Gminy Bytoń w latach 2015-2019

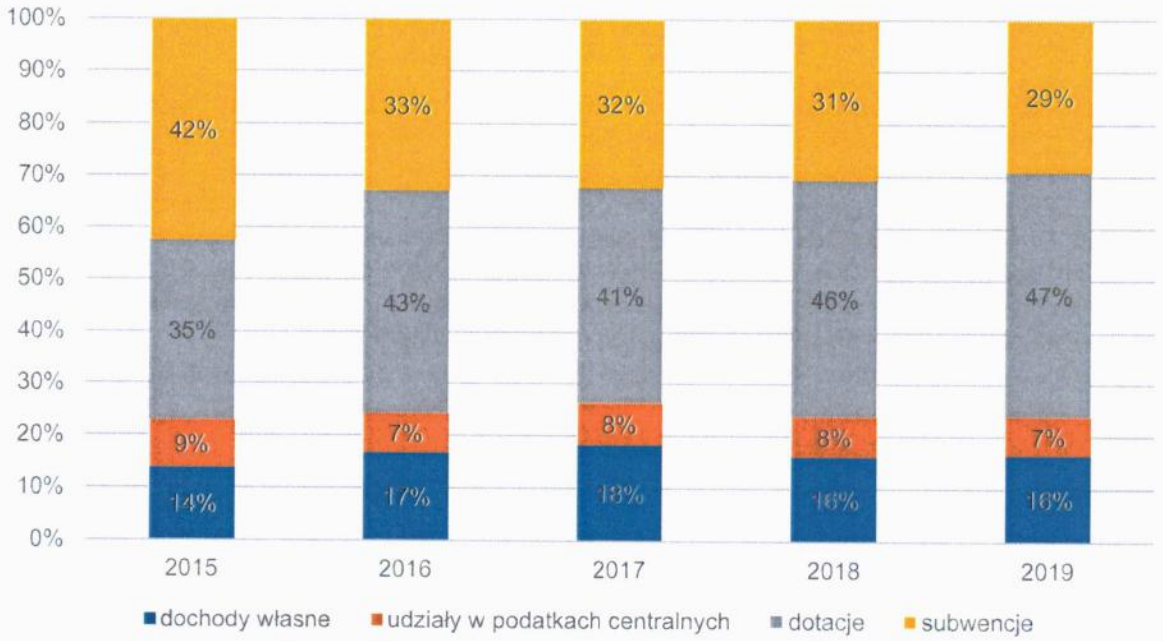

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

W zakresie dochodów podatkowych największe znaczenie mają dochody z tyt. udziału w podatku PIT, generujące w analizowanym okresie średnio 1,2 mln zł rocznie, następnie podatek od nieruchomości – 0,75 mln zł i podatek rolny – 0,6 mln zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 2,8 tys. zł rocznie, co oznacza, że działalność przedsiębiorstw na terenie Gminy jest niewielka.

Tabela 6.Baza podatkowa Gminy Bytoń w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
PIT	1 005 009,00 zł	1 133 111,00 zł	1 245 886,00 zł	1 323 967,00 zł	1 395 800,00 zł
CIT	1 420,00 zł	2 469,14 zł	2 195,06 zł	2 121,58 zł	6 280,37 zł
podatek rolny	605 245,81 zł	600 283,33 zł	598 724,05 zł	601 520,49 zł	618 614,52 zł
podatek od nieruchomości	411 071,43 zł	727 067,27 zł	800 990,98 zł	866 739,74 zł	940 023,23 zł
podatek leśny	4 914,00 zł	6 498,00 zł	6 795,00 zł	7 528,00 zł	7 024,00 zł
podatek od środków transportowych	89 735,00 zł	82 026,00 zł	89 418,00 zł	88 325,00 zł	96 099,00 zł
podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	703,00 zł	588,00 zł	470,00 zł	530,00 zł	628,00 zł
podatek od czynności cywilnoprawnych	50 006,72 zł	73 738,13 zł	99 914,87 zł	118 516,00 zł	88 777,00 zł
wpływy z opłaty skarbowej	15 300,00 zł	19 908,00 zł	16 484,00 zł	19 538,00 zł	20 271,00 zł
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Z kolei biorąc pod uwagę wydatki, największy ich udział przypadał w działach: rodzina (średnio 35% w latach 2015-2019), oświata i wychowanie (26%), pomoc społeczna (17%), administracja publiczna (10%), transport i łączność (8%) oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6%).

Rysunek 17.Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego.

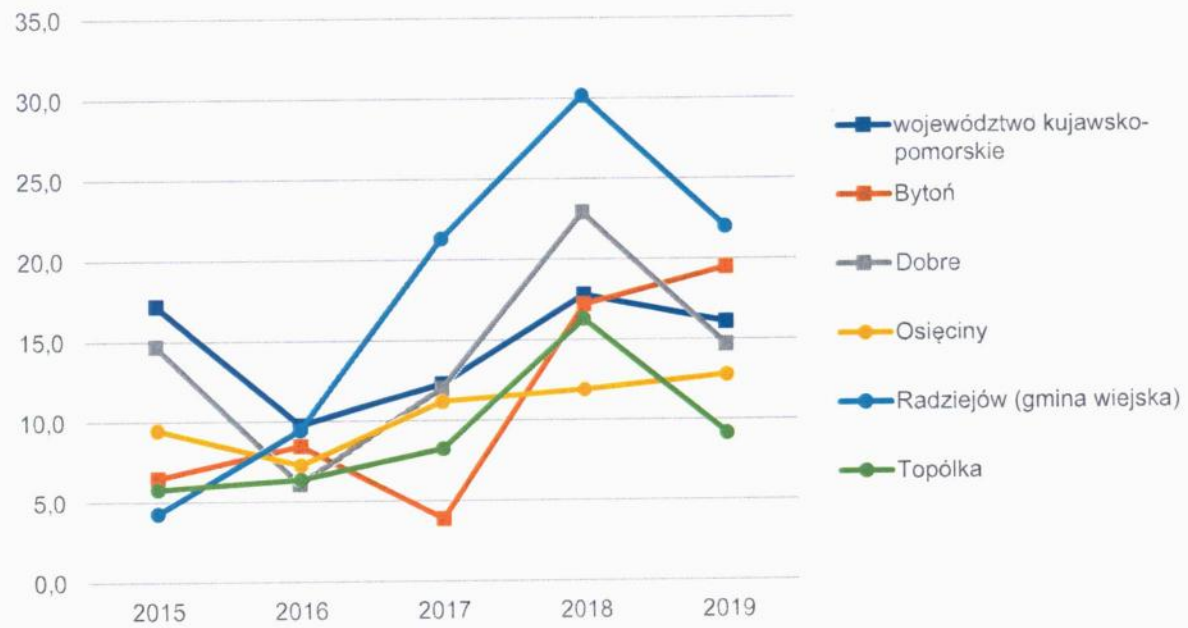

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wydatki inwestycyjne w latach 2015-2019 stanowiły 11% ogólnych wydatków, co stanowiło trzeci wynik wśród gmin wiejskich powiatu radziejowskiego. Średnia dla powiatu wyniosła 13%, a dla województwa kujawsko pomorskiego – 14,6%. Najwyższy udział wydatków inwestycyjnych wystąpił w 2019 roku i wynosił 19,5%.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Bytoń na lata 2021-2030 zgodnie z uchwałą nr XXVI/175/20 Rady Gminy Bytoń z dnia 22 września 2020 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bytoń na lata 2020-2033. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Bytoń pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2021-2030. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie obowiązywania strategii, tj. w latach 2021-2030 wyniesie około 19,9 mln zł.

Rysunek 18. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Bytoń na lata 2021-2030.

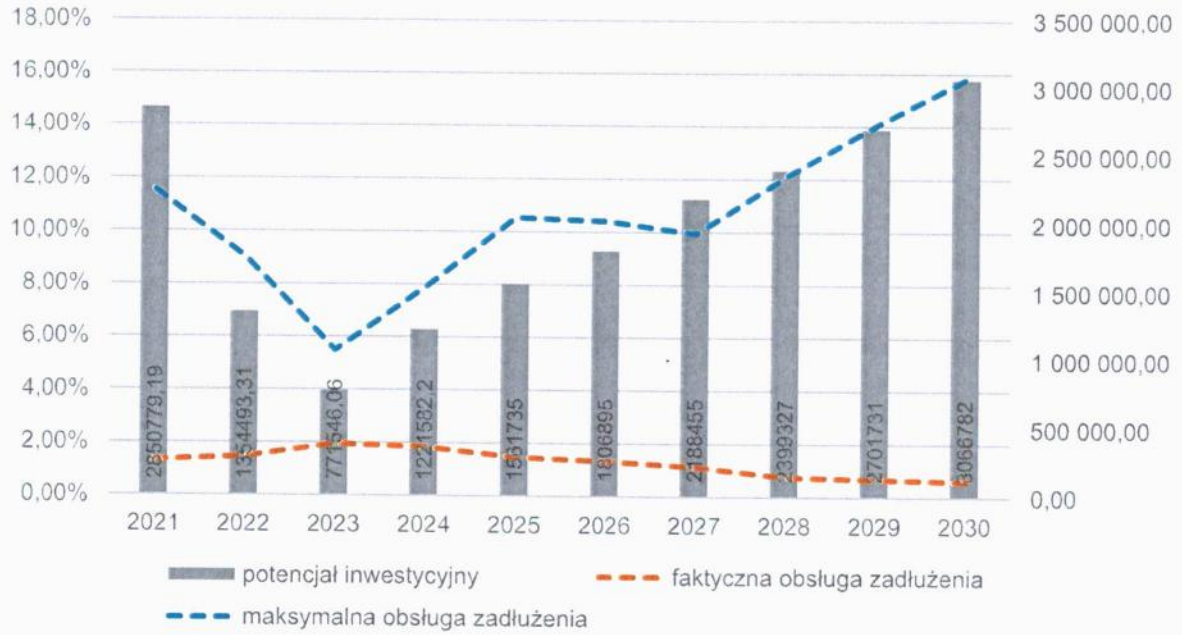

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXVI/175/20 Rady Gminy Bytoń z dnia 22 września 2020 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bytoń na lata 2020-2033.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Gmina Bytoń w 2019 roku liczyła 3456 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 47 os./km^2. Wśród gmin wiejskich w powiecie radziejowskim gminy Bytoń, Radziejów i Topólka charakteryzują się najniższą gęstością zaludnienia.

Rysunek 19. Gęstość zaludnienia w powiecie radziejowskim w roku 2019.

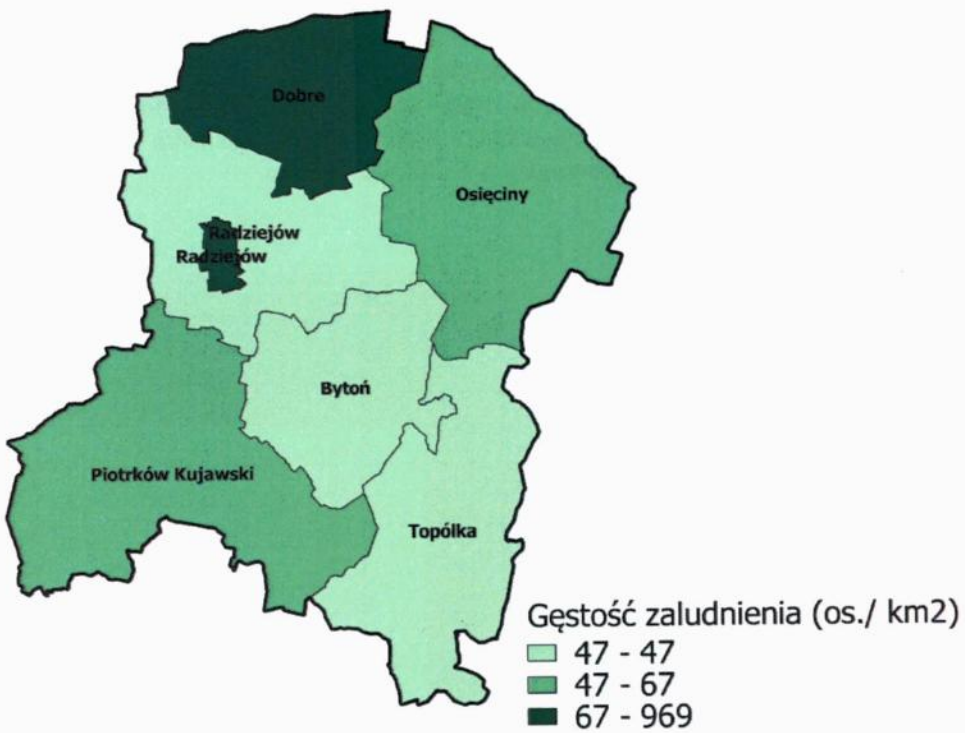

Źródło: opracowanie własne

Tabela poniżej przedstawia zmiany ludności w powiecie radziejowskim w latach 2015-2019. Na jej podstawie można zaznaczyć, że liczba ludności w całym powiecie się stopniowo zmniejsza. Największy spadek liczby ludności występuje w Gminie Bytoń, gdzie dynamika spadku wynosi 98,9%, co jest tendencją niekorzystną. Z tabeli wynika, że w Gminie Bytoń występuje najniższa liczba ludności w powiecie i stanowi 9% mieszkańców powiatu.

Tabela1. Zmiany liczby ludności w powiecie radziejowskim w latach 2015-2019.

JST	2015	2016	2017	2018	2019	udział w 2019 r.	średnia dynamika
powiat radziejowski	41 373	41 169	40 898	40 714	40 321	100%	99,4%
Radziejów (gmina miejska)	5 695	5 634	5 638	5 602	5 516	14%	99,2%
Bytoń	3 608	3 552	3 485	3 484	3 456	9%	98,9%

Dobre	5 465	5 456	5 429	5 409	5 352	13%	99,5%
Osięciny	7 807	7 778	7 710	7 654	7 595	19%	99,3%
Piotrków Kujawski	9 370	9 393	9 334	9 321	9 234	23%	99,6%
Radziejów (gmina wiejska)	4 476	4 453	4 422	4 395	4 375	11%	99,4%
Topólka	4 952	4 903	4 880	4 849	4 793	12%	99,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na procesy demograficzne w Gminie znacząco wpływa ujemny przyrost naturalny oraz saldo migracji. W roku 2019 wskaźnik przyrostu naturalnego w całym województwie był ujemny, co oznacza, że liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. Największy przyrost naturalny występował w gminie wiejskiej Radziejów (0,23), zaś najmniejszy w gminie Dobre (-4,10). Gmina Bytoń w roku 2019 miała jeden z niższych wskaźników przyrostu naturalnego, który oscylował na poziomie -1,73 osób na 1000 mieszkańców oraz miała jedną z wyższych zmian wskaźnika od 2015 roku (5,26), co sytuowało Gminę na trzecim miejscu w powiecie radziejowskim. Saldo migracji w Gminie Bytoń było jednym z najniższych w porównaniu do powiatu i było prawie o 1,5-razy mniejsze.

Tabela 7. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w powiecie radziejowskim.

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2019 r.	zmiana wskaźnika od 2015 r.	2019 r.	zmiana wskaźnika od 2016 r.
województwo kujawsko-pomorskie	-1,33	-0,69	-1,29	-0,51
powiat radziejowski	-2,15	0,12	-6,46	-2,39
Radziejów (gmina miejska)	-1,25	-0,20	-10,94	-1,95
Bytoń	-1,73	5,26	-10,08	-2,25
Dobre	-4,10	-4,28	-8,00	-3,97
Osięciny	-2,10	1,09	-8,01	-3,77
Piotrków Kujawski	-2,90	-0,35	-3,54	-2,04
Radziejów (gmina wiejska)	0,23	-0,67	-0,69	0,20
Topólka	-2,07	1,77	-5,39	-2,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Odnosząc się do struktury ludności, w Gminie Bytoń obserwuje się stopniowe starzenie społeczeństwa, jednak w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego dynamika wzrostu jest o 9% mniejsza. Jest to sytuacja typowa dla wielu gmin w Polsce. W roku 2019 udział osób senioralnych w ludności w wieku produkcyjnym w Gminie był na poziomie 28,9% i był zdecydowanie większy niż w powiecie radziejowskim 26,4% i w województwie kujawsko-pomorskim 26,4%. Wyższy wskaźnik oznacza tendencje niekorzystną.

Warto również zwrócić uwagę na wskaźnik mieszkańców w wieku kreatywnym, czyli liczba ludności w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem. Na podstawie tabeli nr 3 można zaobserwować, że w roku 2019 w Gminie Bytoń wartość jest wyższa niż w powiecie oraz w województwie, w którym jest położona. Wzrost wskaźnika liczby mieszkańców w wieku kreatywnym jest informacją pozytywną, ponieważ wskazuje liczbę mieszkańców, którzy mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego w gminie.

Tabela 8. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Bytoń w 2015 i 2019 roku.

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym[1] (%)			senioralne obciążenie demograficzne[2] (%)		
	2015	2019	dynamika	2015	2019	dynamika
województwo kujawsko-pomorskie	15,68	14,16	90%	22,00	26,40	120%
powiat radziejowski	14,94	14,91	100%	22,80	26,60	117%
Bytoń	15,94	16,32	102%	26,00	28,90	111%

[1] ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem
[2] ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższe wnioski odzwierciedla również wykres poniżej. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym stopniowo maleje z roku na rok i utrzymuje się na niższym poziomie niż liczba osób w wieku senioralnym. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym ma tendencje wzrostu co skutkuje większym zapotrzebowaniem na nowe usługi społeczne.

Rysunek 20.Struktura ludności w Gminie Bytoń w latach 2015-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Edukacja przedszkolna i szkolna

Na terenie Gminy Bytoń funkcjonują następujące jednostki oświatowe:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Morzycach i w Witowie, w skład którego wchodzi:
  - Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Morzycach i w Witowie
  - Przedszkole Publiczne w Morzycach.

W roku 2018 zespole znajdywało się 14 oddziałów szkoły podstawowej, 1 oddział zerowy i 2 oddziały przedszkolne, do których uczęszczało 60 przedszkolaków oraz 239 uczniów. W roku 2019 liczba przedszkolaków wynosiła 36, zaś dzieci uczęszczających do szkoły było 260. W roku bieżącym 2020 do przedszkola uczęszcza 38 dzieci, a do szkoły podstawowej 264. Co roku w Gminie liczba dzieci się zwiększa co oznacza tendencję korzystną. Do przedszkola i szkoły podstawowej uczęszczają dzieci z pobliskich sołectw. Zespół Szkolno-Przedszkolny składa się z dwóch budynków szkolnych, sali gimnastycznej, boisk wielofunkcyjnych, kortu tenisowego oraz placów zabaw dla dzieci.

W Gminie Bytoń znajduje się również Klub Dziecięcy „Nasz Maluszek" zlokalizowany przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Morzycach, do którego od lipca 2020 roku uczęszcza 12 dzieci w wisku od 1 roku do 3 lat.

Poniższy wykres przedstawia wskaźnik liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego. Najwięcej dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczało do przedszkoli w Gminie Dobre. W latach 2015-2017 w Gminie Bytoń zauważalny jest spadek liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego. W roku 2018 wskaźnik wynosił 412 dzieci. Kształtowanie się tego wskaźnika jest uzależnione od liczby dzieci uczęszczających do przedszkola.

Rysunek 21.Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższe zestawienia prezentują wyniki egzaminów państwowych w Gminie Bytoń w porównaniu do średnich wyników dla powiatu, województwa oraz kraju. W latach 2017-2019 średni wynik uczniów z Gminy Bytoń z egzaminu gimnazjalnego z przedmiotów przyrodniczych był wyższy od średniej powiatowej, wojewódzkiej, a także krajowej. Z historii, wiedzy o społeczeństwie oraz z języka polskiego wyniki były porównywalne do średniej, jednak z matematyki i języka angielskiego, poziom ten był poniżej średniej (o 11 pp. z matematyki, 8 pp. z języka angielskiego na poziomie podstawowym w porównaniu do średniej powiatowej w 2019 r.). Na przestrzeni analizowanych lat najlepsze wyniki uczniowie osiągali z języka polskiego, a najgorsze z matematyki.

Tabela 9.Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Gminie Bytoń w latach 2017-2019.

	Średni wynik % gminy			Średni wynik % powiatu w 2019	Średni wynik % województwa w 2019	Średni wynik % kraju w 2019
	2017	2018	2019			
Historia/Wiedza o społeczeństwie	56	58	55	58	57	59

Język polski	58	66	61	62	61	63
Przedmioty przyrodnicze	54	56	48	45	47	49
Matematyka	37	50	27	38	40	43
J. angielski- poziom podstawowy	64	78	50	58	65	68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Gdańsk.

Powyższe dane potwierdzają wyniki z egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w 2019 roku. Średni wynik z języka polskiego w Gminie był wyższy w odniesieniu do średniej powiatowej i wojewódzkiej. Wynik z języka angielskiego był wyższy w odniesieniu do średniej powiatowej i taki sam jak średni wynik w województwie i w kraju. Zdecydowanie gorzej uczniowie poradzili sobie z matematyką, gdzie wynik w Gminie wynosił 37%, a dla powiatu był on na poziomie 41%, dla województwa – 42% i kraju – 45%.

Rysunek 22. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Bytoń w 2019 roku.

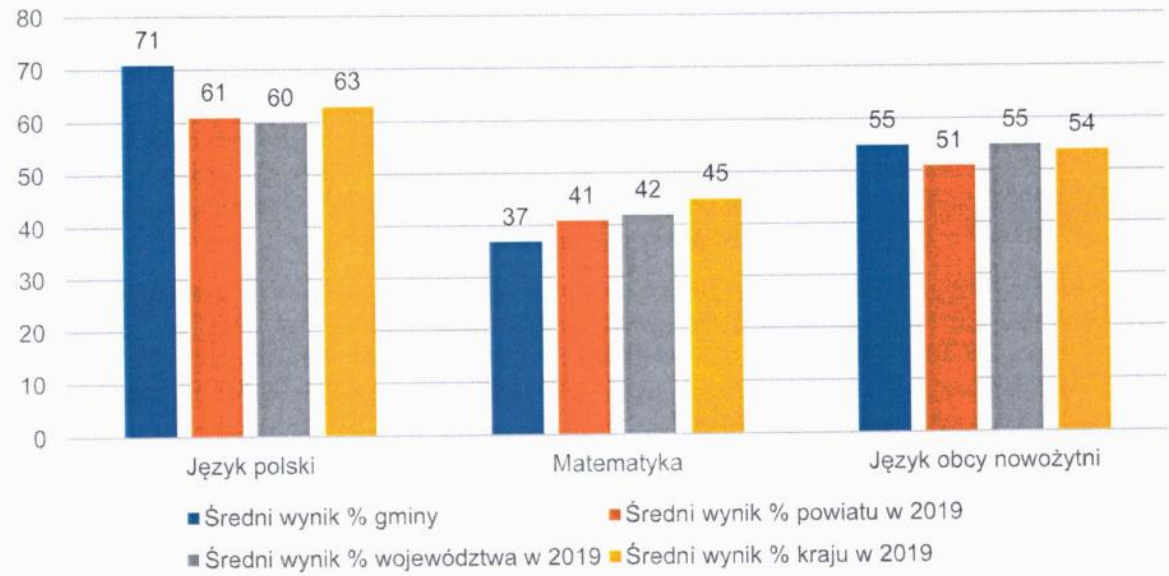

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań jednostek oświatowych.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2015-2019. Można z niej wnioskować, że wydatki na oświatę w Gminie corocznie wzrastały. Najwyższy udział stanowiły wydatki bieżące na wynagrodzenia i pochodne (średnio 75% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 0,87 mln-1,1 mln zł rocznie. Wydatki majątkowe w roku 2018 przekroczyły 600 tysięcy zł, co w porównaniu do lat wcześniejszych jest kwotą bardzo dużą, ponieważ w latach 2015-2017 kwota ta nie przekroczyła 20 tyś. złotych. W roku 2019 wydatki majątkowe zmalały i wynosiły około 11 tyś. złotych.

Tabela 10.Wydatki w dziale 801 Oświata i wychowanie w Gminie Bytoń w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
WYDATKI OGÓŁEM	**3 708 185,28**	**3 699 945,20**	**3 829 627,80**	**4 788 495,38**	**4 429 597,37**
Wydatki bieżące, w tym:	708 185,28	3 680 570,21	3 812 257,89	4 125 059,03	4 418 527,37
Wynagrodzenia i pochodne	*2 835 170,25*	*2 816 273,25*	*2 876 963,25*	*3 028 947,08*	*3 318 882,43*
Pozostałe wydatki bieżące	*873 015,03*	*864 296,96*	*935 294,64*	*1 096 111,95*	*1 099 644,94*
Wydatki majątkowe	0,00	19 374,99	17 369,91	663 436,35	11 070,00
SUBWENCJA OŚWIATOWA	**2 682 968,00**	**2 782 476,00**	**2 687 735,00**	**2 794 779,00**	**2 760 164,00**
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	1 025 217,28	917 469,20	1 141 892,80	1 993 716,38	1 669 433,37

Stopień pokrycia	72%	75%	70%	58%	62%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W tabeli można również zwrócić uwagę na poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Pomimo rosnącej subwencji, w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała ona w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważa się również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2015 roku wskaźnik ten wynosił 72%, a w 2019 roku obniżył się do poziomu 62%.

Kultura i sport

Wiejskie Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna w miejscowości Bytoń są głównymi jednostkami kulturalnymi w Gminie, które głównie zajmują się edukacją kulturalną oraz organizacją wydarzeń kulturalnych i okolicznościowych. WCK angażuje się w prowadzenie szkoleń i warsztatów oraz współpracuje z innymi ośrodkami kultury, organizacjami oraz stowarzyszeniami. Gromadzeniem, opracowywaniem, konserwacją i udostępnianiem zbiorów bibliotecznych zajmuje się Biblioteka Publiczna. W Gminie znajduje się również 5 świetlic wiejskich (w Bytoniu, Niegibalicach, Nasiłowie, Czarnocicach, Ludwikowie). Świetlica w Bytoniu w roku 2019 przeszła remont, który został dofinansowany w ramach działania podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Świetlica została wyposażona w nagłośnienie, klimatyzację, ekran, rzutnik, kurtynę, stoły oraz krzesła. Reszta świetlic w Gminie wymaga częściowego remontu.

Na terenie Gminy odbywa się również szereg wydarzeń kulturalnych, tj. Wieś na weekend czy Gminny Pejzaż Kulturalny. Gmina angażuje się także we współorganizację świąt okolicznościowych m.in. takich jak: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Matki oraz Dzień Dziecka. Gmina corocznie organizuje m.in. zajęcia z dziećmi podczas ferii i wakacji, pokaz stołu wielkanocnego, pikniki letnie, koncerty mikołajkowe, narodowe czytanie oraz noc bibliotek.

Baza sportowo-rekreacyjna na terenie Gminy jest stopniowo rozbudowywana. W latach 2012-2019 wybudowano boisko wielofunkcyjne i boisko do piłki plażowej w Morzycach oraz boisko do piłki plażowej w Głuszynie. Oprócz tego na terenie Gminy znajdują się: dwie sale gimnastyczne zlokalizowane w Witowie i Morzycach oraz boiska do piłki nożnej. W roku 2019 w Stróżewie przy Klubie Seniora powstała siłownia zewnętrzna przy udziale dotacji Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Planowaną inwestycją Gminy jest budowa Boiska Lekkoatletycznego w Witowie oraz budowa przyszkolnych siłowni plenerowych.

Ważnym sportowym wydarzeniem w Gminie Bytoń jest odbywający się cyklicznie w ostatnią niedzielę września turniej piłki siatkowej kobiet. Zawody są poświęcone pamięci byłej siatkarki Anny Kurant-Siekierka. Ponadto każdego roku drużyna seniorek KTS Polonia Bytoń występuje w Regionalnej Lidze Piłki Siatkowej Kobiet oraz co roku na zakończenie sezonu siatkarskiego w szkole podstawowej w Morzycach organizowany jest „Turniej majowy".

Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Bytoń nie posiada na swoim terenie komisariatu policji. Zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Radziejowie. Obszar Gminy należy do rejonu nr 4, którego obsługuje 1 dzielnicowy.

Na terenie Gminy nie ma Oddziału Państwowej Staży Pożarnej, ale są 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, w Bytoniu, Witowie i Budziasławie. OSP Bytoń ujęta jest w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Poniższa tabela przedstawia ilość akcji gaśniczych i innych akcji przeprowadzonych przez obie jednostki w latach 2015-2019. W 2019 roku jednostki łącznie brały udział w 11 akcjach dotyczących pożarów i 29 innych akcjach.

Tabela 11.Liczba akcji OSP w Gminie Bytoń w latach 2015-2019.

Nazwa jednostki / liczba akcji	2015		2016		2017		2018		2019	
	Pożar	Inne	Pożar	Inne	Pożar	Inne	Pożar	Inne	Pożar	Inne
OSP BYTOŃ	18	21	4	31	7	31	12	43	7	26
OSP WITOWO	8	3	5	3	6	4	3	2	4	3
OSP BUDZISŁAW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne

Według stanu na 2020 rok w KRS zarejestrowanych było 10 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj.:

1) Ochotnicza straż pożarna w Witowie,
2) Ochotnicza straż pożarna w Bytoniu,
3) Ochotnicza straż pożarna w Budzisławiu,
4) Zakładowa ochotnicza straż pożarna przy gospodarstwie hodowli zarodowej w Morzycach,
5) Gminny związek ochotniczych straży pożarnych w Bytoniu,
6) Ludowy Klub Sportowy Polonia Bytoń,
7) Stowarzyszenie „Jestem i czuję się potrzebny",
8) Klub seniora "Bytoniacy",
9) Fundacja rozwoju endogennego Patronus Subortus,
10) Stowarzyszenie rozwoju Gminy Bytoń.

Pozostałe stowarzyszenia i organizacje społeczne to:

1) Koło Gospodyń Wiejskich przy Klubie Seniora w Stróżewie (zarejestrowanie w ARiMR),
2) Koło Gospodyń Wiejskich w Czarnocicach (zarejestrowane w ARiMR),
3) Koło Gospodyń Wiejskich w Witowie,
4) Koło Gospodyń Wiejskich w Morzycach,
5) Koło Gospodyń Wiejskich w Niegibalicach,
6) Stowarzyszenie Miłośników Zimnych Kąpieli Klub Morsów Powiatu Radziejowskiego.

W Gminie funkcjonują również organizacje prowadzące działalność sportową:

1) Ludowy Klub Sportowy "POLONIA BYTOŃ",
2) Kujawskie Towarzystwo Sportowe POLONIA Bytoń,
3) Ludowy Zespół Sportowy Kujawiak Bytoń,
4) UKS KUJAWIAK Morzyce.

W 2019 roku dla powyższych organizacji Gmina udzieliła dotacji w ramach Programu współpracy Gminy Bytoń z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na łączną kwotę 25.000 zł

Poniższy wykres prezentuje liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na tysiąc mieszkańców w Gminie Bytoń w porównaniu do innych gmin wiejskich znajdujących się w powiecie radziejowskim. Dla Gminy w analizowanych latach wskaźnik ten był najwyższy i od roku 2016 do 2018 utrzymywał się na stałym poziomie, jednak od roku 2018 zauważalny jest spadek wskaźnika. W roku 2019 wskaźnik ten wynosił 3,67.

Rysunek 23.Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Bytoń na tle województwa.

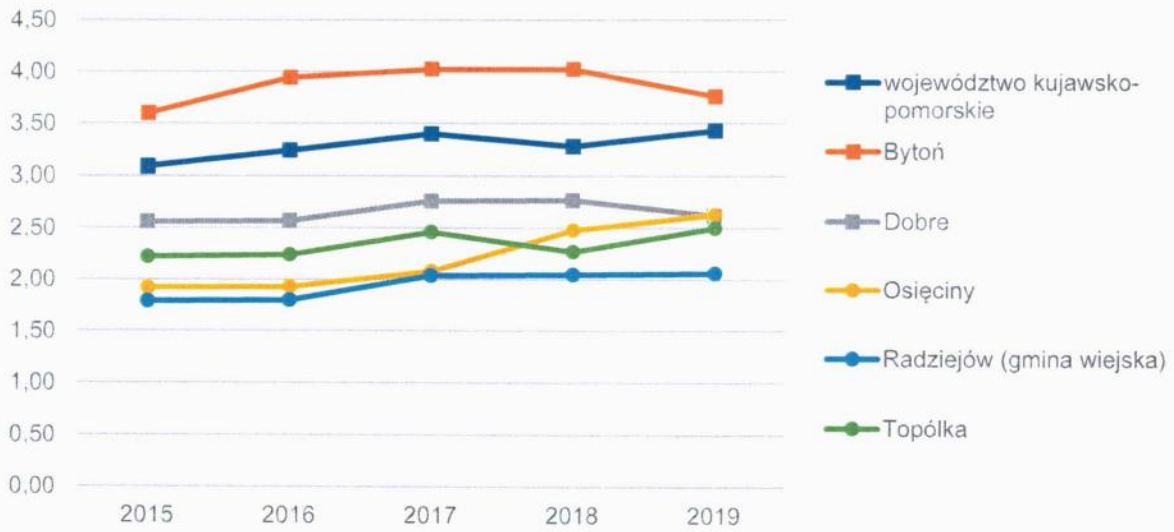

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Mieszkańcy Gminy Bytoń w zakresie ochrony zdrowia mogą korzystać z usług świadczonych przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnię Lekarską „NOV-MED" przy ulicy Nowy Dwór 7 w Bytoniu otwartym w godzinach 8.00-17.00. Przychodnia posiada poradnię lekarza rodzinnego, pielęgniarki, gabinet medycyny szkolnej, opiekę ambulatoryjną, gabinet położnej, punkt szczepień i gabinet zabiegowy. W pobliżu znajduje się również punkt apteczny czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-18.00. Drugi punkt apteczny znajduje się w Bytoniu 54, który jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00 oraz w soboty w godz. 8.00-13.00. Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego znajduje się w odległości ok. 11 km w miejscowości Radziejów przy ul. Szpitalnej 3. Na terenie Gminy brak jest placówek świadczących usługi z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Realizacją świadczeń z zakresu pomocy społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytoniu. Zatrudnia on 3 pracowników socjalnych. Do zadań OPS należy w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą o pomocy społecznej świadczeń,
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów osłonowych,
- realizacja programów współfinansowanych ze środków unijnych,
- realizacja zadań wynikających z przepisów prawa.

Poniższy wykres przedstawia beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Bytoń na tle pozostałych gmin powiatu radziejowskiego. Należy zauważyć, że we wszystkich analizowanych gminach wskaźnik ten się zmniejsza. W Gminie Bytoń pozostaje on najwyższy na tle wskazanych gmin wiejskich. W roku 2018 wynosił on 1 219 osób na 10 tys. ludności. Niezmiennie od lat, głównym powodem korzystania ze wsparcia pomocy społecznej jest ubóstwo, wykluczenie społeczne, bezrobocie oraz trudna sytuacja życiowa.

Rysunek 24. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2019 w ramach działań prorodzinnych zrealizował zadania m.in.:

- z zakresu Karty Dużej Rodziny, zostały zrealizowane około 40 wniosków i wydano 110 kart, zarówno w formie tradycyjnej jak i elektronicznej,
- realizacja programu rządowego „Dobry Start", czyli przyznanie jednorazowo 300 zł wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny,
- realizacja zadań z Gminnego Programu Wspierania Rodzin,
- wsparcie finansowe w ramach świadczenia wychowawczego z programu „Rodzina 500+".

Do najważniejszych projektów realizowanych w ramach pomocy społecznej zaliczyć można projekt „Wzrost dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz w formie Klubu Seniora na terenie Gminy Bytoń", który realizowany jest w partnerstwie z Stowarzyszeniem Rozwoju Gminy Bytoń. Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 9. Solidarne społeczeństwo Działania 9.3. Rozwój usług zdrowotnych i społecznych Poddziałania 9.3.2.Rozwój usług społecznych. W ramach realizacji projektu utworzono Klub Seniora w Stróżewie, w którym odbywają się cykliczne spotkania. Istotnym programem jest realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Dzięki niemu osoby potrzebujące otrzymują artykuły spożywcze oraz mają możliwość uczestnictwa w szkoleniach lub warsztatach m.in. z przygotowywania posiłków, dietetyki, zdrowego odżywiania, sprawnego zarządzania budżetem domowym, zapobiegania marnowaniu żywności w celu zwiększenia samodzielności i włączenia społecznego. Gmina Bytoń bierze również udział w programie „E-aktywni mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego i łódzkiego". Projekt jest finansowany w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Działanie 3.1 „Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych". Projekt ma na celu organizacje szkoleń komputerowych, których celem jest podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy.

Załącznik 2: Wzór ankiety

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	*Nie dotyczy / nie mam zdania*	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do Klubu Dziecięcym?						
Jakość opieki w Klubie Dziecięcym?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Poziom zadowolenia z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	*Nie dotyczy / nie mam zdania*	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	*Nie dotyczy / nie mam zdania*	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
Estetykę swojej gminy?						
Estetykę obiektów publicznych w gminie (szkoła, urząd, klub dziecięcy)?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						

Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	*Nie dotyczy / nie mam zdania*	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	*Nie dotyczy / nie mam zdania*	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	*Nie dotyczy / nie mam zdania*	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						

Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Ocena najważniejszych potrzeb, czyli w co należy inwestować na terenie Gminy w ciągu najbliższych lat:

- ☐ poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- ☐ zapewnienie transportu zbiorowego
- ☐ wsparcie organizacji pozarządowych, np. Ochotnicza Straż Pożarna, Koła Gospodyń Wiejskich
- ☐ rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- ☐ rozbudowa oświetlenie ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury sportowej
- ☐ budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ rozwój sieci gazowej
- ☐ budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- ☐ rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
- ☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ promocja gminy
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój kultury
- ☐ aktywizacja osób starszych

Jakie mają Państwo własne pomysły na rozwój gminy, które można wykorzystać? Proszę wskazać poniżej

---

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

---

2. Z jakich źródeł najczęściej czerpie Pan/Pani wiedzę na temat działań władz lokalnych: strona internetowa urzędu, prasa lokalna, radio, czasopismo ABC powiatu, inne

3. Jak oceniasz realny wpływ mieszkańców gminy na ważne decyzje podejmowane przez Wójta i Radę Gminy

b. duży, duży, umiarkowany, słaby, b. słaby

Metryczka

Płeć: ☐ kobieta ☐ mężczyzna

Wiek: ☐ poniżej 18 lat ☐ 18-25 lat ☐ 26-35 lat ☐ 36-45 lat ☐ 46-55 lat ☐ 56-65 lat ☐ powyżej 65 lat

Zatrudnienie:
☐ uczeń/student ☐ rolnik ☐ przedsiębiorca ☐ osoba pracująca ☐ osoba bezrobotna
☐ emeryt / rencista ☐ inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:
☐ jestem mieszkańcem gminy ☐ nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY BYTOŃ OPARTY NA ZASADACH ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Cel operacyjny	Działanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy	Wdrożenie programu ulg dla nowych przedsiębiorców.				
	Pozyskanie nowych terenów pod inwestycje i ich promocja.				
	Rozwój współpracy publiczno-prywatnej.				
1.2. Wspieranie rozwoju rolnictwa i agroturystyki	Wparcie organizacji sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych m.in. poprzez budowę targowiska, promowanie lokalnych producentów i produktów.				
	Tworzenie nowych i rozwój istniejących gospodarstw agroturystycznych.				
	Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu.				
1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	Przyjęcie nowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniającego potrzeby rozwojowe Gminy.				
	Bieżące monitorowanie stanu ładu przestrzennego w Gminie oraz sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.				
	Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji.				

CEL STRATEGICZNY II: ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA

Cel operacyjny	Działanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania poprzez rozwój infrastruktury drogowej	Budowa i modernizacja dróg gminnych.				
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in. poprzez poprawę infrastruktury przydrożnej (chodników, oświetlenia, poboczy, przejść dla pieszych, dostosowanie do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami).				
	Zwiększenie częstotliwości przeprowadzania przeglądów technicznych dróg.				
	Budowa sieci ścieżek rowerowych.				
2.2. Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych	Wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców (m.in. dotacje na wymianę pieców, budowę instalacji fotowoltaicznych).				
	Tworzenie infrastruktury przyjaznej dla środowiska (m.in. termomodernizacja budynków użyteczności publicznej).				

	Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców m.in. poprzez organizację wydarzeń promujących ochronę środowiska.				
	Przeprowadzenie ewidencji źródeł ciepła w Gminie.				
2.3. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Budowa i rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej przy nowo powstających osiedlach.				
	Wymiana istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej				
	Pozyskiwanie wsparcia finansowego dla mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.				
	Stała kontrola jakości przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.				
	Modernizacja oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody.				

CEL STRATEGICZNY III: CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH UWZGLĘDNIAJĄCA POTRZEBY WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

Cel operacyjny	Działanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej	Zwiększenie liczby programów profilaktycznych.				
	Poprawa dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych m.in. organizowanie domowej rehabilitacji, dowozu do ośrodków zdrowia.				
	Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców.				
	Dostosowanie gminnych zasobów komunalnych do rozwoju mieszkań komunalnych i socjalnych.				
	Zwiększenie liczby miejsc i poszerzenie zakresu oferty w Klubie Seniora.				
	Stworzenie spójnej polityki senioralnej.				
	Rozbudowa infrastruktury szkolnej i sportowej przy szkołach.				
	Rozbudowa Przedszkola Publicznego w Morzycach.				
	Poprawa wyposażenia szkół m.in. uzupełnienie ławek, szafek, sprzętu multimedialnego i pomocy dydaktycznych.				
3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego	Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej.				
	Modernizacja Biblioteki Publicznej.				
	Rozwój ścieżek pieszo-rowerowych (dydaktyczno-przyrodniczych, historycznych).				
	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej wzdłuż Jeziora Głuszyńskiego.				
	Budowa hali widowiskowo-sportowej w Morzycach.				
	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Witowie.				
	Budowa boiska do piłki nożnej w Morzycach.				
	Budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych.				

3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu	Likwidowanie barier architektonicznych infrastruktury drogowej i w budynkach użyteczności publicznej dla osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami.				
	Aktywizacja społeczna osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami.				
	Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach rozwoju usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych.				
	Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie.				
	Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.				

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Kazimierz Świątczak